POËTISCHE UITSPANNINGEN

François Halewijn

POËTISCHE UITSPANNINGEN

VAN

FRANCOIS HALEWIJN.

Te *LEYDEN*,
Bij HENDRIK MOSTERT,
MDCCLXXI.

OPDRACHT

AAN MIJNEN WAARDEN

B R O E D E R,

D E N

H E E R E

MEINARDUS STEFFENS,

der Medicijnen Doctor te Amsterdam.

Daar 't IJ, als Opperhoofd en Grootvorst aller stroomen,
  Zijn grijze kruin verheft uit bruissend pekel-nat,
Bevracht met kielen, die, als hoog-gekuifde boomen,
  Een mastbosch vormen op zijn' vloed voor Gysbrechts stad;
Daar d'Amstel mild besproeit aan de and're zij' de boorden,
  Omzoomd met jeugdig kruid, gebloemt' en klavergroen,
Dier groote Stad, beroemd aan all' des Waerelds oorden,
  Die haar als Koopvorstin eerbiedig hulde doen;
Daar Konst en Wetenschap ten top-punt zijn gestegen;
  In 't magtig Amsterdam treedt uit 't Bataafsch' Atheen
Mijn zwakke Zangnimph U, ô waarde BROEDER! tegen,
  Nu Gij uit vriendschap haar wilt strekken ten Meceen.

OPDRACHT.

Laat Nijd en Wangunst woên: laat Gnato's en Zoïlen
Mij prijzen, lasteren en schelden, zo 't hun lust;
Mijn Zangster kreunt zich niet aan zulke laffe zielen;
Maar acht zich veilig, wijlze in uw bescherming rust.
Neem aan deez Broedergift, schoon van geringe waarde;
't Zijn de eerste spruitjes, in de Lente voortgebragt:
Geen boom in dit Saizoen volwasse vruchten baarde;
Een laater Jaartij heeft Natuur dit toegedacht.
Laat in een ledig uur de Uitspanning U vermaken
Waarmeê 'k, van zorg ontlast, mij zomtijds hebb' verheugd.
Kon ik ten steilen top des Zangbergs niet geraken,
Een weinig vordering was egter mij tot vreugd.
Wien kon ik beter toch mijn Dichtstof aanbevelen.
Dan U, in wien deez Konst een' Aristarchus vindt?
Wien beter toch dan U, door de allernaauwste zeelen
Der Broedermin verknogt, die harten zamenbindt?
Dat nimmer haat noch twist deez' sterken band verbreken!
Geen donk're wolken ons ooit van den held'ren gloet,
Waar Eensgezindheid meê de ziel bestraalt, versteken!
Staêg zij door ons de Trouw gekoesterd en gevoed!
De Bronaêr alles goeds doe 's Hemels zegeningen,
Als tekens Haarer gunst in de allerruimste maat
U steeds toevloeïen en will' altoos U omringen
Als met een vuur'gen muur, die onheil tegenstaat!

Dat

O P D R A C H T.

Dat die op 't krankbed kermt en roept, om hulp verlegen,
U tot zijn' bijſtand aan, door kracht der Artzenij,
Van 's Hemels Opperheer beſproeïd met milden zegen,
De ziekte weg zie vliên; zo moet uw naam aan 't IJ,
d'Onſterflijkheid gewijd, op alle tongen zweven!
Smaak 't heuchelijkſte lot met uwe Trouw-vriendin!
Dat Vergenoegen, Vrede en Ruſt u nooit begeven;
Maar Gij genieten moogt één hart, één ziel, één' zin
En beiden, afgeleefd, gelijk ten grave dalen.
Om uit dit Aardſche dal, vol ſmart en zielsverdriet,
Al juichende, integaan in de Opper-hemel-zaälen,
Wier wanden ſchitteren van Onyx, Chryſoliet,
Saffier en Esmaroud en gloeïende Robijnen;
Waar 't ſchitt'rend Starrenheyr tot eenen vloer verſtrekt,
En 't eeuwig vreugd-gejuich van Eng'len, Seraphijnen
En Hemelburgeren het al tot blijdſchap wekt
En vrolijk ſchat'ren doet de ruime Gloriekringen!
Paart uwe ſtemmen dan aan 't Godlijk Feeſtmuzijk
Om op volmaakte wijz' Jehova's roem te zingen
In 't door Haleluja's weêrgalmend Koningrijk!

LEYDEN *den* 15*den*
van Louwmaand;
MDCCLXXI.

FRANCOIS HALEWIJN.

AAN DEN

LEZER.

't Gebruik, alreê bekend in vroeger dagen,
Ja 't geen de jaaren heeft, die d'eed'le Drukkunst telt
En thans naar een gewoonte helt,
Noopt mij dit kort bericht den LEZER *voor te dragen,*
Eer bij in deze weinig blaên
Zijn' graagen Weetlust wil verzaên.

❧

Om 't snoô gedrocht de Ledigheid te mijden,
De Ledigheid, die ons brengt op het zonden spoor;
Begaf ik mij naar 't Tempelchoor
Van Phœbus, *om aan hem mijn leegen tijd te wijden,*
Wiens dienst, terwijl hij nut aanbrengt,
Ook tevens gulle vreugd gehengt.

❧

Geen ruuwe weg noch hobbelige paden
Verdoofden ooit mijn' lust ten Zangberg op te treên!
't Gebloemt', door mij gegaard bij een,
Van giftig kruid bevrijd, 't geen 't oog of hart kan schaden;
Bied' ik, tot een Festoen *gemaakt,*
Hem aan, wiens hart in Weetlust blaakt.

Maar

AAN DEN LEZER.

Maar wat een woest gedruisch doet gints zich hooren?
Men roept: „wat onderneemtge in deez' Critiquen tijd?
„ Wagt u. Strak koomt er een, gewijd
„ In Momus dienst, uw vreugd op 't onverwagtste storen.
„ Keer, eerge als Phaëton te laat
„ Beklaagt uw roekelooze daad."

Neen. geen geschreeuw van Momus Lijfstaffieren;
Noch Zoïls haat trekt zich mijn blijde Zangnimph aan;
Laat dit gebroed, vol yd'le waan,
Met d'eer zich kitt'len, dat zij loflijk zegevieren:
Zij zal niet tot een' hinderpaal
Verstrekken aan hun zegepraal.

Doch zo gij vindt, ô Phœbus echte zoonen!
Wier schedels zijn gehuld met krakenden Laurier;
Mijn werk ontbloot van kunst en zwier,
Laat uwe goedheid dan mijn dwalingen verschoonen:
Denkt, dat het uwe, als men 't ziet
Bij 't mijne, sterker glansen schiet,

Of lust 't u mij op vriendelijke wijzen
Te helpen door uw hulp en raad van 't dwaalspoor af;
Zo zal ik, tot het aak'lig graf
Mijn' yver paalen stelt, uw gunst op 't hoogste prijzen,
Wijl nooit mijn ziel zich meer vermaakt,
Dan wen zij nutte lessen smaakt.

'k Vond.

AAN DEN LEZER.

'k Vond ligt een Vijgenblad om mij te dekken,
Zo ik een' misslag op 't papieren veld beging;
De Lente van mijn' Levenskring
Kon aan mijn Zangeres tot een verschoning strekken;
Maar neen. geen Jonglingschap meer geldt,
Sints Schermer *moedig tradt in 't veld.*

Dus schiet niets meer voor mijne Zangnimph over,
Dan dat zij, LEZER, *zich in uwe gunst beveelt.*
Heeft zij naar uwen zin gequeeld,
't Behdagt haar meerder dan een krans van Parnas *lover;*
Dan vindt zij ruim beloond haar' tijd
En moeite, aan Phœbus *toegewijd.*

De Auteur erkent geene Exemplaaren voor de zijne, dan door hem eigenhandig ondertekend zijnde.

François Halewijn.

POË-

POËTISCHE UITSPANNINGEN.

NATUUR'S VOORTREFFELIJKHEID.

Wat haalt bij het zuiver schoon
Van Natuur's bevalligheden?
Ding vrij naar de Schilder-kroon;
Schets de net gevormste leden:
Zij zijn tog ontbloot van Vuur;
't Kunstgewrocht wijkt voor Natuur.

Streelt door tintelende glanſen
't Flikk'rend Starren-heyr het oog;
Of ziet men aan 's Hemels tranſen
Den gekleurden Regenboog,
Men kan allerklaarſt bepalen,
Kunſt kan bij Natuur niet halen.

Zo men 't heerlijk voet tapeet,
Met gebloemt' en kruid doorweven,
In 't verruklijk Veld betreedt
Langs de Schaduw-rijke dreeven,
Men op 't duidelijkſt bevindt
Dat Natuur de Kunſt verwint.

Ziet men eens in Menſch en Dieren
't Wonderlijke zamenſtel,
Zo veel Aders, zo veel Spieren,
Net omzwagteld door het vel,
Men beſchouwt de grootſte blijken
Dat Kunſt voor Natuur moet wijken.

Hoort

Hoort men in het scheem'rig woud
't Zoet geluit der Zang-koraalen
Dat de ziel gekluisterd houdt;
Als de zijde toonen daalen
Of verheffen, zegg' men vrij,
Dat Natuur streeft Kunst voorbij.

Ziet men 's morgens 't Roozenknopje,
Met den frissen Daauw belaên,
't Zonlicht doet in glans elk dropje
Paerlen zelv' te boven gaan
En ons zintuig vast geloven,
Dat Natuur gaat Kunst te boven.

Rijst d'alkoesterende Zon
Aan de Morgenlandsche boogen
Uit Vorst Nereus pekelbron;
't Is al blinkend goud voor d'oogen
En 't gezicht op 't klaarst bezeft
Dat Natuur Kunst overtreft.

Slaat men gaê de woeste golven
  Van den zilten Waterplas
En 't geen in haar is bedolven,
  Schepsels, Plant en Schulpgewas;
't Blijkt uit ieder stuk byzonder
Dat Kunst voor Natuur doet onder.

  Opperste Natuur! wil mij
Meer en meer uw Almacht leren
  Uit het Levend Schilderij,
Wiens cieraaden U doen eeren;
  Spannend het Natuurlijk schoon
  Boven 't Kunst gewrocht de kroon.

Als mij d'Adem zal begeven,
  Laat het, Heerscher der Natuur,
Strekken om in 't eeuwig Leven
  t'Onderzoeken op den duur
All' Natuur's Verborgenheden,
Onbegrijplijk hier beneden!

LUISTER
DER
KUNST.

Zong ik van 't bevallig schoon
Waar men ziet Natuur meê pronken;
Wierdt haar d'Overwinnings kroon
Boven 't Kunst-gewrocht geschonken;
'k Zegg' thans dat in 't praal-cieraad
Kunst veel komt Natuur te baat.

Wat zou tog de Waereld wezen
Dan een naare Woestenij?
Staêg hadt men den Dood te vrezen,
Dien men vaak door Kunst loopt vrij:
Men zag quijning d'Aard bewonen,
Wilde Kunst geen hulp betonen.

Hen, wie d'Oceaan affcheidt
Van hun digfte Nagebuuren,
Hadt het denkbeeld ganfch misleidt
Dat zij 't ganfch Heel-al befturen:
Elk geloofde dit nog vaft,
Hadt de Kunft hen niet verraft.

Men zag ongebaande wegen,
Boffchen digt gegroeid in een,
't Woeft Gediert' zijn' moordluft plegen
En het graangewas vertreên
Of verfpreidt door 't gras en haagen,
Hadt de Kunft geen zorg gedragen.

Waar zag men een Hofgeftlicht,
Net beplant met Wandeldreeven?
Waar trok Steê-paleis 't gezicht?
Hoe kreeg men een Kleed geweven?
't Waar' een jammerlijke ftaat,
Hadt Natuur niet Kunft te baat.

Wie

Wie zou nu nog durven varen
  Over Thetys woesten plas,
Zo niet uitgevonden waren
  Graadboog, Dieploot en Compas?
Men kan dus op 't klaarst bevatten
Dat de Kunst is hoog te schatten.

  Hoe wist men der Starrenloop?
Der Planeeten wentelingen?
  Waar vondt men het Microscoop
Ter bespieg'ling van die dingen,
  Niet door 't bloot gezicht te zien,
  Zo de Kunst geen hulp kwam biên?

Hoe zou men het Wild belagen?
  Waarmeê vong men ooit een' Visch?
Zou Natuur 't Gevogelt' jagen?
  't Ons bezorgen op den Disch?
Neen; men kan uit alles leren,
Dat de Kunst niet is t'ontberen.

Vrouw Natuur schenkt mildelijk
Rijke Goud en Zilvermijnen:
Zij heerscht wel in 't magtigst Rijk,
Gevend' Paerlen en Robijnen;
Maar wat gaf die Rijkdom haar,
Als geen Kunst op 't Aardrijk waar'?

Laaten alle nutte Kunsten
Bloeiën uwen naam ter eer',
Zo roemt 't Menschdom steeds uw gunsten,
Aller-kunstigst Hemelheer!
En doe mij op 't yvrigst streven
Naar de Kunst om wel te leven!

D E

DE LENTE,

HERDERSZANG.

WEIMAN, STROOMLIEF.

WEIMAN.

Laat aan de groene malve bladen
Het wollig Vee zijn' luſt verzaden;
Bevelen wij de zorg den trouwen Wagter toe,
Dien hond, vol moed en nimmer moe
Om vlijtig voor het heil der Kudde ſteeds te waken;
Geen wreede Wolf, beluſt op moord,
Heeft in zijn bijzijn ooit verſtoord
De Schaapskooi noch met klaauw noch tand aan durven raken;
En laten wij in 't bloemrijk Dal
By 't ruiſchen van den Waterval,
Beſchaduwd door een boſch van hooggekuifde boomen,
Met mos en klimop digt begroeid,
Waar langs een Vliet, al kabb'lend vloeit
En 't klaverrijke Veld beſproeit
Met kriſtallijne ſtroomen;

Koom: laten wij daar, lustig, blij,
Buur STROOMLIEF! onze vreugd door Zang te kennen geven,
Nu 't bloezemrijke Jaargetij,
't Bekoorlijk Lentsaizoen weêr alles doet herleven.

STROOMLIEF.

Wel aan, mijn Vriend, ik gaa u voor,
Geholpen door 't gevederd choor,
Dat in het loofrijk Bosch zich bezig houdt met quelen.
Hef aan, mijn dungesnede Riet,
't Bloemkwekend Jaarsaizoen een Liedt
Tot lof en eer te spelen!
ô Lente! die elk een behaagt
Door uw bevalligheden,
Wanneer men, als een frisse Maagd,
U t'onswaart aan ziet treden,
Gij wekt de ziel en zinnen op,
Uw heuchelijke komst met maatgezang te vieren:
De blijdschap rijst ten hoogsten top,
Nu gij deez' zilvren vliet met bloem en kruid koomt cieren.
Thans mag op 't vloeiend Kristallijn
Weêr 't vrolijk Vischje dart'len
En, voor den heeten Zonnenschijn
Beschaduwd door het kroost, in koele lommer spart'len;
Geen IJskorst houdt hen meer geboeid:
De wreede Winter-Vorst moest voor uw aankomst wijken.
De vlotte kiel nu zeilend spoeit
Daar Schaatserijders eer hun vlugheid lieten blijken.

WEI.

WEIMAN.

Nu ruilen 't blaetend Schaap en 't loeiënd Horenvee
Voor muffe Stallen frisse Weiden,
Waar op men Vrouw Natuur alreê
Op 't allerschoonst haar kunst voor 't oog ten toon ziet spreiden.
De Dageraad rijst met meer glans
Ook aan den Ooster Hemeltrans.
Het levenwekkend Licht breekt door de Wolkgordijnen
In schitterender feest gewaad
En laat het vriendelijk gelaat
Met een' verkwikb'ren gloet op Veld en Hoven schijnen.
De Steêman, door het Veldtapijt,
Gestikt met jeugdig groen en pas ontloke bloemen,
Verlokt, treedt landwaart heên, verblijd
Door het zielstrelend schoon, dat men hem hoog hoort roemen,
Ja verre boven 't geen de Stad
Met den verheven wal in haaren kreits omvat.

STROOMLIEF.

De Zeeman, ook bekoord door 't lieflijk Jaargetijde,
't Geen hem op 't vriendelijkst toelacht,
Maakt zeil en treil gereed, om over 't diep' en wijde
Kielbrijz'lend Pekelnat met kostelijke vracht
Naar and're Kusten heen te varen,
Om weêr te keren met een' rijker last en schat;
't Gevaar van 't bruissend nat
Weerhoudt hem niet, kan hij een' rijkdom slegts vergaren.

De

De looze Visscher, afgerigt
Om 't Schubbig Vee te vangen,
Werpt, met de komst van 't Morgenlicht,
Zijn digte netten uit, om vreugd en winst te erlangen.
Ook legt de Hengelaar zich toe,
Gedoken agter 't riet, om met zijn angelroê
Het gretig Vischjen optehalen:
Misleid door 't uiterlijke schoon
Van 't blinkend lokaas hem geboôn,
Ziet men zijn gulzigheid hem met de dood betalen.

WEIMAN.

De Lusthof moedigt Bloemert aan
Ter Steepoort uit te treden
En toont, waar hij ook 't oog mag slaan,
Hem nutte bezigheden:
Het fraai gebloemte streelt zijn oog,
Gelijk een schoone Regenboog,
Door menigerlei kleuren.
Het pas ontloke Veldgewas
Het jeugdig kruid en 't piepend' gras
Onthalen zijnen reuk op d'aangenaamste geuren.
Terwijl 't betoverend gefluit
Des Nachtegaals zijn ziel vrijbuit,
De Leew'rik hem vermaakt met uitgeleze klanken,
En 't andere gevederd choor
Door wildzang kluistert zijn gehoor,
Als zij bij d'aankomst van Auroor
Met liefelijk gequeel hun' grooten Schepper danken.

STROOMLIEF.

De Waterval laat langs de rots
Met zagt gebruifch en lief geklots
Weêr zilv'ren golfjes rollen,
Die men nog zag, niet lang geleên,
Eer haar de Lentenzon befcheen,
Tot harde pijpen ftollen.
't Fontein, het geen den Hof tot een cieraad verftrekt,
Wiens kunftig grotwerk was bedekt
Voor vorft en hagelbuiën,
Schiet thans zijn held're ftraalen uit,
Verkwikt het dorftig gras, 't gebloemt' en teere krui'en
En vormt een klaterend geluid,
Het geen de ziel bekoort en 't oor houdt opgetogen;
Terwijl de glans van 't Zonnenlicht,
Den fpring befchijnend, maalt op 't duid'lijkft voor 't gezicht
Een' van de fraaift gekleurde Regenboogen.

WEIMAN.

Het hijgend Paard fleept nu door 't land
't Ploegijzer, dat de glans blinkt in de diepe voren,
De noefle Boer fpit, zaait en plant
En vrouw Natuur baart reeds 't verlangde Winterkoren.
Men ziet den kleppend' Ojevaar
De komft der Lente melden;
De fnelgewiekte zwaluw daar
Weêr vliegen langs de velden:

De

De trouwe Tortel maakt haar neſt
Reeds in de groene Linden,
Bekoort door 't aangenaam geweſt
Daar zij de vaſte plaats ter broejing weet te vinden:
Men hoort in 't digt belommerd woud,
Daar zich 't gevederd choor onthoudt,
Elk vogeltje zijn min door zang te kennen geven;
Nu zij weêr 't Lentenvuur in de aders voelen zweven.

STROOMLIEF.

Thans mag de hagelblanke Zwaan
Zich in den held'ren Rhijn weêr baên
En netten haare veeren;
Het Eendje duik'len in den Vliet:
Geen hardgeſtremde korſt verbiedt
Haar heen en weêr te keren:
Nu kan de Landjeugd op den vloed,
Al zingend, 't bootje roeijen,
Daar ze onlangs zag haar' luſt geboet
Om op het glibb'rig IJs in ſleeden voort te ſpoeijen.

WEIMAN.

Thans mag uit Thijm en Majolijn
Het Bijtje honig lezen,
Nu weêr de Lenten zonneſchijn
Het teêr gebloemt beſtraalt met een zoetlonkend wezen.
De Boomgaard, wien men ook nog kort,
Schier levenloos en ganſch verdord,

Met

Met Sneeuw zag overtogen,
Schenkt lief gebloemt, ontrolt zijn groen
En streelt met tuiltjes en festoen
Der Stervelingen oogen.

STROOMLIEF.

ô Albezielend Jaargetij!
Gij maakt mijn doffe zinnen blij.
Vertraag uw henenreis, ô schoonste der saizoenen!
Maar neen; vertrek zo men gestaêg
Zag golfjes rollen, boomen groenen,
Men was maar uwe komst, uw blijde komst niet graag.

WEIMAN.

G' ontvliedt ons dan op vlugge vlerken,
Bloemkwekend Jaarsaizoen! ei, keer!
Keer spoedig naar deez streeken weêr!
Op dat ik mag de wond're werken
Des Allerhoogsten gadeslaan,
Die gij op 't allerklaarst met uwe komst doet blijken:
Men kan uit al uw schoon verstaan
Des Scheppers magt en groote daên;
Ach! wilde gij nog niet zo schielijk ons ontwijken
En blijven ons standvastig bij!
Maar neen; verruk'lijk Jaargetij,
Volg 's Almagts wijzen wil. Gy blinkt met meerder glansen,
Als gij den Winter-Vorst het land verlaten doet;
Dus schijnt naar bittren tegenspoed
De Zon ook van 't geluk aan 's Hemels hooge transen
Met liefelijker gloet.

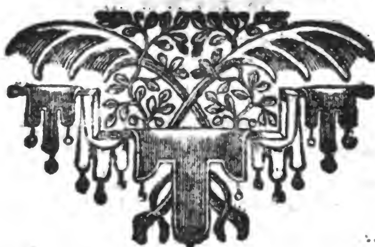
STROOM-

STROOMLIEF.

Staak, WEIMAN, 't Lentenliedt, op dat wij 't Vee verweiden
In 't ſchaduwrijke dal en drenken aan den Vliet.

WEIMAN.

Staak, dunnehalm, uw zang! ſchoon 'k noode er af kan ſcheiden;
De zorg voor 't wollig Schaap het egter mij gebiedt.

VER-

VERSCHILLENDE STAAT.

Wat ſchenkt een kroon van goud,
Bezet met Eſmaroud,
Karbonkels en Saffieren,
Voor blijdſchap toch aan de aardſche Goôn
Als angſt en kommer ſtadig zwieren
Rondom hun' troon?

Geen purper praalgewaad,
Noch Vorſtelijke ſtaat,
Geen ſmakelijke ſpijzen,
Geen bed van 't zagtſte dons bereid
't Genoegen ooit in 't hart doen rijzen,
Daar vrees verbeidt.

Schoon hij, wien 't zielverdriet
De gulle vreugd verbiedt,
Bij Bachus noble baazen,
Biljard of Kaartſpel medicijn
Zoekt door het zwelgen, vloeken, razen;
Het ſtilt geen pijn.

Geen aangenaam tooneel,
Geen liefelijk gespeel
Van welgestelde snaaren,
Gedrukt door eens Ariöns hand;
De togten van het hart bedaren,
'T Geen vreugd verbant.

Noch Crœsus groote schat,
Noch 't eêl gesteent', bevat
In Peru's rijke mijnen,
Noch Paerelen van Ganges kust
Doen 't ongenoegen ooit verdwijnen;
't Geen 't hart ontrust.

ô Akelige staat!
Wen 't zielverdervend quaad
Zich voegt bij 't slaven, zwoegen:
Als 't hart nooit smaakt de waare vreugd,
Noch door het streleud vergenoegen
Eens wordt verheugd.

Hij,

Hij, die van 's morgens vroeg
Tot 's avonds laat den ploeg
Navolgt met loome fchreeden;
Van zorgelijken kommer vrij;
Leeft op zijn land, als in een Eden;
Vernoegd en blij.

Veel beter is een hut
Voor 't zielverdriet befchut
Dan Vorftelijke Hoven.
Een Landman, hoe gering van ftaat,
Streeft in geluk een' Vorft te boven,
Hoe wel 't hem gaat.

Geen ongenoegen kwelt
Hem op het open Veld:
De fchaduwrijke dreeven,
Waar 't Pluimgediert' in quinkeleert,
Hem een geftaêge blijdfchap geven,
Die fmart afweert.

Een schotel moes, geteeld
Op eigen grond, meer streelt
Zijn' smaak dan Hoofsche spijzen:
Een teug van 't vlietend Kristallijn
Hoort men door deez' vernoegden prijzen
Verr' boven Wijn.

Geen vrees beneemt zijn' lust;
Dus slaapt hij 's nachts gerust
En gaat bij 't licht der morgen
Aan 't werken met een' frisschen moed;
Zijn ziel gevoelt geen and're zorgen
Dan strelend, zoet.

ó Allerbeste staat!
Vrij van 't zielschadend quaad,
Gij schenkt het vergenoegen
En schaft aan 't hart de waare vreugd;
Ja, doet het onder 't slaven, zwoegen
Steeds zijn verheugd.

LIER-

LIER-ZANG

TER GELEGENHEID

VAN DEN

EERSTEN DAG

DES JAARS MDCCLXX.

Wijl weder door den Aardbol is gesloten
Zijn' ruimen kring rondom de in grooten
Hem overtreffende vergulde Zonneschijf,
Om zijnen loop op nieuw te aanvaarden;
En reeds deez' wisselingen baarden
Een stof aan Ijsrel tot gejuich en vreugdbedrijf,

Dus past 't ons ook met uitgeleze klanken ,
Den Oppertroonmonarch te danken,
Dat zijne Algoedheid ons beleven deedt deez' tijd;
Met zijne milde zegeningen
Bestraalde uit de Opperglorie kringen
En tot op dezen dag voor onheil heeft bevrijd.

Grootmagtig Vorst! ontzaglijk Opperwezen!
Ik buige mij, hoewel met vrezen
En beven, neder voor Uw' troon van blinkend goud.
Het belge U niet, ô Alvermogen!
Dat voor Uwe allerheiligste oogen
Te nad'ren met gebeên, een' Aardwurm zich verstout.

Laat, Goedheids Zon! uw liefdenrijke straalen
Uit Salem's lustprieelen dalen,
Op dat ik mag, bestraald door hun' genadengloet,
Afkerig van het zondig leven,
Mij op een' beter weg begeven,
Dan die tot nog bekoorde aan 't Aardschgezind gemoed.

Stort

Stort over mij, gelijk een' Zomer-regen,
ô Hemelheer! uw' milden zegen!
Rek, zo het U behaagt, mijn Leven menig jaar,
Bevrijd van ziekte, ramp en ſmarte!
Zo zal nog vaak, ô God, mijn harte
Door Offers van zijn' dank doen roken 't Feeſt outaar.

Oneindig God! wil met uw Zegeningen
En heil mijn' Ouders ſteeds omringen!
Stort rijken overvloed tot eene Liefde-blijk
Op mijn' beminde Bloedverwanten!
Zo dringt, ô Heer! van alle kanten
Een galm van Dankbaarheid tot in uw heilig Rijk.

Als 't U behaagt den Wonderknoop te ontbinden;
Doe ons, ô God! dan ondervinden,
Dat uw genadenrijke Algoedheid dult geen peil!
Voer ons dan boven Starren daken,
Daar de Engelen uw' troon bewaken
En Sion's keureling roemt in den God zijn's heil!

Verleen aan ons dan ingang, Eeuwig Koning!
In uw paleis en heil'ge woning,
Wier wanden schitteren van eêl gesteente en goud;
Wier vloeren zijn de zilv'ren starren:
Waar geen verdriet ons kan benarren;
Maar reine Hemel-vreugd de ziel gekluisterd houdt!

Laat dan ons Ziel uit kristallijnen stroomen
Van Eden lafenis bekomen!
Voed ons met Hemelsch Mann', ô ongeschaape Licht!
Zo zullen wij door blijde Psalmen
En Haleluja's doen weergalmen
Uw eeuwig Rijks-paleis, dat wonderbaar gesticht,

Vergramde Godheid! ei! wendt af uw' plaagen,
Die overal in deze dagen
Zich doen gevoelen in ons lieve Vaderland!
Laat 't Rundervee door zijne klagten
ô God! uw grimmigheid verzachten!
Blusch 't Vuur der Vee-pest, dat in deez Gewesten brandt!

De

De Koopmanschap, bijna geheel geweken,
ô Scepter-vorst! uit Neêrlands streeken,
Vervult met droeffenis der Batavieren hart.
Verhoor, ô Heer! hun angstig zuchten
En laat de Welvaart in deez luchten
Haar plaats hernemen en ons schenken vreugd voor smart.

Doe ook den Vrede en Vrijheid eeuwig duren,
Beschermd door wakk're Palinuren!
ô Oppertroonmonarch! wil door uw' wijzen raad
Bestuuren 't hart van Neêrlands Vad'ren!
Zo zal geen ongeval ooit nad'ren;
Maar zegen en geluk verzellen dezen Staat.

Bewijs aan Kerk en Hoogeschool uw gunsten!
Zo bloeien Godsdienst, nutte Kunsten
En ed'le Wetenschap in ons Gemenebest.
Zo dringt de vreugd van Neêrlands Volken,
ô Oppervorst! door lucht en wolken,
Dat zelfs de weerklank rolt door 't zallge Gewest.

Dat door U werde in zijne moordspelonken,
ô God! de dolle Krijg geklonken,
Die 't gansche Waereldrond dreigt met zijn grimmigheid!
En zo veel bloed reeds heeft doen stromen;
't Geen 's Donau's rood geverwde zoomen
Getuigen; daar de vlam des Oorlogs zich verspreidt.

Wil 't hart van Vorst en Volk tot Eendracht neigen!
De donk're wolken, die hen dreigen,
Voor uwen Liefden-gloet doen wijken, Goedheids Zon!
En uw verdrukte Kerk herstellen!
Zo hoort men door 't Heel-al vertellen
De wond'ren van uw hand, ô aller lichten Bron!

ZO-

ZOMERSCHE AVOND

AAN MIJNEN

BROEDER

MEINARD STEFFENS,

DER MEDICIJNEN DOCTOR.

Deez' Zomeravondstond mijn Zangheldinn' U wijdt,
ô Broeder! wien weleer haar laage toon kon strelen,
Leg uwe zorgen dan ter neder voor een' tijd;
Vergun een wijl gehoor; wil in haar vreugde delen;
En strek haar een' Meceen: dan zult gij haar voldoen
En zij beveiligd zijn, schoon Nijd en Laster woên.

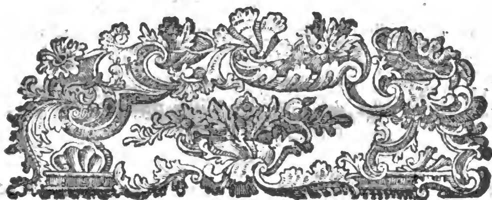
Als Phœbus, afgemat van 't aardrijk om te jagen,
In Nereus bron zichbaadt;
Na 't moedig viertal van den gouden Zonnewagen
Ontspannen is; dan laat
Hij door Latona's telg het halve rond verlichten,
Schoon met een' flaauwer glans;
Dan nodigt Hesperus de starren tot haar plichten
Aan 's Hemels Oppertrans.

Den

Den Landman, afgemat van 't werken, ziet men treden
Ter laage ſtulpdeur in;
Hier zoekt en vindt hij ruſt voor zijn vermoeide leden;
Terwijl zijn Bedvriendin,
Die door gedienſtigheid zijn' arbeid wil verzachten,
Hem koeſtert, ſtreelt en kuſt:
Verwoede Nijd verſpilt vergeefſch op hem zijn krachten,
Ter ſtooring van zijn ruſt.
't Gevedert choor, 't geen door verrukkelijke klanken
Ons opgetogen hielt,
Zwijgt nu, om met den dag op nieuw met zang te danken
De Zon, die 't al bezielt.
Het afgemolke Vee ziet men veel blijder hupp'len
Op 't klaverrijke Land,
Bevogtigd en gelaafd door friſſchen daauw, wiens drupp'len
In glans den Diamant
En Paerlen, opgeviſcht aan Ganges kuſt, braveren;
Wanneer de zilv'ren Maan,
Zich ſpieg'lende in den vloed, heur ſtraalen weêr laat keren
Op bloemen, gras en blaên.
De Viſchjes, die bij dag den gloet der Zonneſtraalen
In 't diepſte van den Rhijn
Ontweken, ſpartelen, nu zij weêr adem halen,
In koelen Maanenſchijn.
't Gebloemt', bijna verſmacht door hitte, ſpreidt zijn' geuren
In 't rond en boet de ſchaê,
Die d'Avond aanbrengt door 't verlies van fraaie kleuren,
En ſtreelt dus vroeg en ſpaê.

Het

Het Haasje, 't geen de list des Jagers was ontvloden
In heggens, komt nu uit
Zijn leger springen; daar de stilte hem komt noden,
En niets zijn vreugde stuit.
Nu hoort men Damon op zijn fluit een deuntje spelen,
't Geen Silvia behaagt;
En, strelend' haar gehoor, weet hij het hart te stelen
Van deze schoone Maagd.
Den klank der ruischpijp en schalmeiën hoort men dringen
Door 't digt bewasse wout,
Elk Herder waant te zijn een' Phœnix in het zingen;
De Liefde maakt hem stout.
Een Nimphenrei danst gints met 't puik der Herdersknaapen,
Tot dat de vaale Nacht
Elk dringt naar huis te gaan, en nodigt om te slapen,
Om met een frissche kracht
Te schikken zich op nieuw tot nutte bezigheden:
Als Phœbus uit 't Paleis der gouden Zon komt treden.

KLINK-

KLINK-DICHT.

DES ENGELS VERSCHIJNING EN BOODSCHAP AAN DEN

HERDEREN.

Gelukkig Herderdom! wat heil viel U te beurt
Bij 't houden van de Wacht in Ephrata's Landouwen!
Daar niet alleen Uw oog mogt 's Hemels pracht aanschouwen
Toen 't Wolk-gordijn wierdt door Gods bod van een (gescheurd;

Maar Hij U zelfs zijn stem en aanspraak waardig keurd';
En toeriep; Laat geen vrees uw ziel van vreugd weerhou'en;
Wijl thans in 't Vleesch verscheen Vorst JEZUS, uw vertrouwen.
Waarop een juiching werdt in 't Eng'lenhof bespeurd.

De Hemel schaterde van Lof en Feestgezangen:
Een Flonkerstar deedt elk de blijde maar' ontvangen:
Herodes zetel sloeg aan 't wankelen en kraakt':

De Helhond voelde 't bloed van nijd en gramschap zieden,
En Sion's Keur'ling zag zich 't eeuwig heil aanbieden
Door Silo's komst, naar wien veel Eeuwen was gehaakt.

KLINK-

KLINK-DICHT.

HET VERTREK DER HERDEREN

NAAR

BETHLEHEM.

De Herders, naauwlijks van d'ontsteltenis ontheven,
Die hunne ziel vervulde op 't zien der Eng'len schaar',
Besluiten vol van vreugd op d'aangenaame maar',
Door Gods Heraut vermeld, naar Bethlem heên te streven.

Zij vinden Isrels Vorst, de Bron van Heil en Leven,
Met Joseph en Marie, het Uitverkoore Paar,
Niet in een Hofzaal; neen. Den grooten Middelaar
Was een geringe Stal slegts tot verblijf gegeven.

Zij groeten d'Ouderen en buigen zich ter neêr
Met eerbied en ontzach voor 's Hemels Opperheer.
De tijding werdt verspreid, dat JEZUS was geboren:

De Wijzen spoedden zich naar Bethlem's kribbe en stal:
De Joodsche Tempel schudd': geen wonder; 't heil beschoren
Aan Goëls Bond-volk wierdt verkondigd door 't Heel-Al.

KLINK-DICHT.

DE KOMST DER WIJZEN UIT HET OOSTEN IN BETHLEHEM.

De Wijzen, op den loop der Starren afgerigt,
Uit het welriekend' Ooſt genaderd in de ſtreeken
Van 't ned'rig Bethlem op 't gelei van 't glansrijk teken,
Dat met een' ſterken gloet hun zweevde voor 't gezicht:

En komende dan den Stal, voleinde 't ſchitt'rend Licht
Zijn' loop; daar vonden zij, om voor de ziel gebreken
Des menſch te boeten, God, het Hemelchoor ontweken,
Het vleeſch geworde Woord, den Heiland, 't Godlijk Wicht.

Daar lag de Midd'laar in een kribbe, aan alle kanten
Omringd van reed'loos Vee in plaats van Lijfſtrouwanten.
Zij knielen neder voor de Bron van Zaligheid:

Doen wierook branden van de krachtigſte gebeden:
Vereeren Mirrhe van oprecht berouw en treden
Met goud van het geloof tot d'Oppermajeſteit.

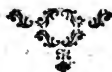
AAN

AAN DE

EENZAAMHEID.

Bekoor'lijke Eenzaamheid, nooit naar waardij te prijzen,
Zinstreelster, Zielvriendinn' en Voedster van 't verstand!
Gij doet staêg in mijn hart een nieuwe vreugde rijzen;
'T Zij ikme in U vermaak op 't zielbetov'rend Land,
Daar d'oude Rhijnvorst door zijn kristallijnen stroomen
De groene boorden kust langs het Bataafsch Atheen:
Of rigt' in schaduwe van hoog gekuifde boomen,
Waar in 't gevederd choor zijn stem verheft, mijn treên
Langs 't weelig korenland en klaverrijke weiden,
Doorsneên met beekjes, wier geruisch het oor bekoort,
Waar langs men 't grazend vee zich vrolijk ziet vermeiden:
Of mij verlustige in dit hartverrukkend oord
Met een beschouwing van de strelendste gezichten.
Het zij een Boerenhut of adelijk Kasteel,
Of Bosch of Dorp of Duin in mijnen boezem stigten
Een brandende begeert', hunn' lof in Dichttafreel

Naar mijn vermogen afteſchetzen en te zingen
  Een liedt tot hunnen roem; zijt gij 't, ô Eenzaamheid!
Die mijn gedachten ſchikt, en tot beſpiegelingen
  De ziel, van angſt en zorg ontheven, opwaart leidt.
Wen d'edle Dichtkunſt doet tot haar mijn' boezem blaken,
  En luſt tot wetenſchap mijn hart en ziel ontvonkt,
Om langs den ſteilen weg op Pindus top te raken,
  Door 't negen Zuſtertal op 't vriend'lijkſt toegelonkt:
Of dat ik door een zucht mijn geeſten voel bekropen
  Tot een verluſtiging in 't ruime Letterveld,
Om eenen rijken ſchat van kennis op te hopen;
  Worde ik door U hier toe alleen in ſtaat geſteld,
Betov'rende Eenzaamheid! bij mij veel meer in waarde
  Dan al 't gewoel; daar gij mij veiligt voor den Nijd.
U zij ô Zielsvermaak! mijn luſt! mijn vreugd op aarde
  En queekſter van 't verſtand! deez maatzang toegewijd.

AAN

AAN DEN
HERFST.

Gaat gij ô lief'lijk Jaarſaizoen!
ô zagte Zomer! ons begeven,
Om door uw zielbetovrend groen
Een ander Land te doen herleven?
Vaarwel verruk'lijk Jaargetij!
Welks komſt mijn zinnen eêr kon ſtrelen;
Verheug en maak nu and'ren blij
Met uw gebloemte en Philomeelen.
ô Herfſt, wees welkom en gegroet!
(Schoon ſtorm en regen u verzellen)
Gij ſchenkt den kelder wijn en doet
Door 't edel ſap der muskadellen
De droefheid wijken, die het hart,
Om 't miſſen der vermaak'lijkheden
Des lieven Zomertijds, benart;
Die ons ontweek met harde ſchreden.

Houdt Lewerik of Nachtegaal
Ons ooren nu niet opgetogen;
't Gevederd' choor is altemaal
Ons evenwel nog niet ontvlogen.
Der Vinken aangenaam geschrit
Hoort men nu door de bosschen dringen;
Terwijl het Sijsje 't hart vrijbuit
En draagt den prijs weg in het zingen.
Thans streest ook 't Meesje het gezicht,
't Geen 't in de kleuren doet verdwalen,
Wen 't albespieg'lend Zonnenlicht
Zijn' glans op heur laat nederdalen.
Maar lieve vogels! wagt u wel;
Men legt door knip en net u laagen:
Krijgt u de Voog'laar in de knel,
Dan wordt de vrijheid u ontdragen.
ô Lijsters! raakt ook door den schijn
Der roode bessen niet bedrogen;
Dit lokaas zoude u dood'lijk zijn:
't Ontvlugten waare een vrugt'loos pogen.
ô Herfst! gij doet dus tot verdriet
Van deez' onnooz'len ons vermaken.
Patrijs en Haas ontvliên ook niet
Het Loot noch wreede honden kaaken.

Elk

Elk legt zich op den ondergang
Nu toe van weereloze dieren.
Deez' mist de vrijheid om zijn' zang
Of fraaje kleur om d'ark te cieren:
Die schiet het leven er bij in,
Om op den disch tot spijs te strekken.
Deez' jaagt en vogelt om gewin;
Die om zijn' geest tot vreugd te wekken.
Hoe cierlijk praalt de Boomgaard thans
Met gloeïend roode en purp'ren vruchten
Met wit en geel gemengd, wier glans
Verwekt aan oog en ziel genuchten.
Is ons het meest' gebloemte ontzeid,
Pomona wil de schaê weêr boeten.
Dit zet ons aan, met dankbaarheid
Den Geever alles goeds te ontmoeten.
Laat menigmaal een Storremwind
Zich op het onverwagtst nu horen?
De ziel hier weêr een les in vindt,
Hoe snel een ramp ons vreugd kan storen:
Maar zo de wind weêr raakt bedaard;
Een zagte kalmte zich doet voelen;
Leert 't hoe een ramp vaak voorspoed baart,
Die 't vuur van tegenspoed komt koelen.

ô Herfst! voltooïer van al 't geen
De Zomer onvolmaakt wou laten!
Wie dwaalt zo verr' van 't spoor doch heên,
Dat hij u nog zou durven haten?
Daar 't zelfs aan d'Almagt heeft behaagd
U 't eerst van allen voort te brengen,
Zo rijst mijn vreugd meêr, als gij daagt;
Ach kon ik uw verblijf verlengen!
Daalt thans de gouden Zon wat eêr;
Ziet men de Maan nu vroeger rijzen;
Dit geeft mij nieuwe stoffe weêr,
Om blij te zijn en u te prijzen.
Gij kort wel mijne wandeling
En doet mij eerder Steêwaarts treden;
Doch d'avond geeft tot d'oeffening
Der Dichtkunst mij dan bezigheden.
Dus streelt gij, Herfst! bij dag 't gezicht,
En schenkt den geest des avonds vreugde;
Gij noopteme ook tot dit gedicht,
Toen uwe komst mijn ziel verheugde.

's HEI-

'S HEILANDS HEMELVAART.

Wat ſchonk ooit aangenaamer ſtof
Dan uit te weiden in den lof
Van het oneindig Alvermogen?
Deez gloet ontvonkt mijn' boezem thans:
Mijn zwervende gedachten pogen
Te dringen door den Hemeltrans.

Ik rigt' naar Esdrelon mijn ſchreden
Om Thabors bergſpits op te treden,
De pracht van Jezus heenenvaart
Naar Sions Capitool t'aanſchouwen
En met het denkbeeld Hemelwaart
Te treên in Salems Hofgebouwen.

Mij dunkt, ik zie den grootsten Held,
Die Dood en Duivel heeft geveld,
Jeruzalems verheve wallen
Ontwijken, die met krak op krak
Nu dreigen haast om verr' te vallen,
Voor 's Hemels gramschap veel te zwak.

Vrees nu de wraak van 't Alvermogen,
ô Sanhedrin! nu voor uw oogen
Messias stijgt naar 's Hemelszaal.
Beef! Israël! voor 's Almagts toren,
Die door 't verdelgend vuur en staal
Uw' ondergang heeft toegezworen.

De groote Boas, Sions Vorst,
Die d'overwinnings kroone torst,
Vast naderend 's Olijfbergs tinnen,
Betuigt zijn laatste Liefden blijk
Aan 't Elvgetal, verlicht hun zinnen,
Ontdekt de zaaken van Gods Rijk:

Be-

Beveelt, dat, na hij is gefcheiden
Van hun, zij nog zo lang verbeiden
In het gehaat' Jeruzalem;
Tot dat de Heil'ge Geeft zijn ftraalen
[Dus luide grooten Goëls ftem]
Den heildoop op u neêr laat dalen.

Dan zal, het uur is voor de hand,
Mijn Standerd overal geplant
Van 't Ooften tot het Weften worden,
En 't heilrijk zaligmakend Woord,
Naar 's Almagts nimmer feilend' orden,
In 't Noorde en Zuiden zijn gehoord.

Gelijk de daauw en Zomer-regen,
Vloeit nu Meffias dierb're zegen
Op zijn beminde Apoft'len neêr,
Nu 't wichtig tijdftip is gekomen,
Dat Hij, met majefteit en eer
Gekroond, zal worden opgenomen.

Doch met wat sterke kleuren maal'
Ik best des Heilands zegepraal?
Hoe zal ik 't Zonnengoud recht treffen,
Daar men nooit zulk een' schoonen dag,
[Wiens luister men niet kan bezeffen]
Aan d'Oosterkimm' verschijnen zag?

Op geen' vergulden Stacie-wagen
Wordt 's Hemels Oppervorst gedragen
Door twee paar hengsten, blank van hair,
Die 't Roomsche praalvertoon vergroten,
Noch Stierenbloed met feestgebaar
Op 't outer van Jupijn vergoten.

'k Zie prachtiger Triomphkar thans
Afdalen van den Hemeltrans,
Om in het Rijk der Eeuwigheden
Te dragen den Immanuël.
Een Wolkenkoets daalt naar beneden
Voor den Verwinnaar van de Hel.

Een rij van ſnoode Monſterdieren,
Weerſtreyers van zijn Kruisbanieren,
Gaan hier met ketenen geboeid;
De Dood in kluiſters vaſtgeſloten
En 't Helgedrocht, dat brult en loeit,
Des Heilands zegepraal vergroten.

Daar neemt van Thabors heuveltop
De zaamgepakte lucht Hem op,
Verzeld van zaal'ge Hemelingen,
Voert Hem uit der Apoſt'len oog
Verr' boven all' de tekenkringen
Van den azuuren opperboog.

De diamanten Hemeldeuren
Ontſluiten op zijn komſt: de geuren
Der Paradijslucht doen alom
Zich rieken door de Tempelchooren
Van 't allerhoogſte Heiligdom,
Den Keureling ter woon beſchoren.

Wat

Wat zielbetoverend geluid
Of 't oor hier ſtreelt en 't hart vrijbuit?
Het zijn de reine Hemelſchaaren,
Troonwachters van den Opperheer,
Die bij het God'lijk ſpeeltuig paren
Hun ſtemmen tot Jehova's eer.

Beluiſt'ren wij der Eng'len chooren,
Wier toon op 't ſtrelendſt zich doet horen.
„ Eer, eer zij Hem, die overwon
„ Den Dood en ſnoode Helgedrochten.
„ Schijn nu door wolken, Levens Zon,
„ Die uwen glans t'ontluiſt'ren zogten.

„ Betree den hoogen Hemeltroon,
„ Wij eeren u, als Godes Zoon,
„ Waar alles voor in magt moet zwichten.
„ Nu ſchijnt met majeſteit en pracht
„ De Morgenſtar: het Licht der Lichten
„ Verdrijft de nevels van den nacht.

„ Juicht

„ Juicht Engelen. Juicht Hemelingen.
„ Wilt Hem alleen ter eere zingen;
„ Die zich tot Middelaar aanboodt;
„ En om verzoening aan te brengen
„ [Geen liefde vondt men ooit zo groot]
„ Zijn bloed deedt voor het Menfchdom plengen.

„ Juicht, Adams Nageflacht, om 't heil,
„ Het geen zijn Goedheid zonder peil
„ Voor u door 't lijden heeft verkregen,
„ Biedt hulde aan uwen Opperheer,
„ Treedt hem met wierookgeuren tegen
„ En kroont uw' Vorft met eeuwige eer.

„ Juicht, fchitterende flonker Vieren,
„ Wier ftraalen 't blaauw gewelv vercieren.
„ Juich, Sion, eeuwig Vredenrijk.
„ Dat van Gods Rijkspaleis de zaalen
„ Weergalmen van het Feeftmuzijk;
„ Nu men ziet Jezus zegepralen.

„ Dat

„ Dat al wat adem heeft nu juich'.
„ Het golvend nat zijn vreugd betuig'.
„ De Lucht en 't Aardrijk blijdschap tonen;
„ Nu men den waaren David ziet,
„ Belaên met Overwinnings kroonen,
„ Treên in zijn eeuwig Rijksgebied.

„ Dat wij eerbiedig neder knielen;
„ ô Reine Geesten! zaal'ge Zielen!
„ Voor den Verwinnaar van de Hel;
„ En eeuwig loven, prijzen, danken
„ De liefde van Immanuël
„ Met uitgeleze Hemelklanken."

Dus klonk der Engelen muzijk
Bij d'Opvaart naar het Starrenrijk
Van den geduchten Hemelkoning.
't Juichte alles in het Opperhof,
Toen Jezus tradt in 's Vaders woning,
Tot 's Allerhoogstens roem en lof.

Nu dringt mijn denkbeeld door de kringen,
Bewoond van Sions Keurelingen:
Het rijst bij 't rijzen van den toon
Der hoogverheve Hemelmagten.
Koomt, volgt in 't Rijkspaleis Gods Zoon
Mijn rondom zwervende gedachten!

't Gaat wel. Mij dunkt, 'k ontvlieg' den grond
En dampkring van het Waereld rond,
Als waare het op Arendsvlerken:
'k Mis reeds den Aardbol uit het oog;
Niets stelt nu aan mijn' yver perken
Te dringen door den Hemelboog.

Maar wil, mijn ziel, uw drift bedwingen:
Bedenk, dat in de Glorie-kringen
Van God geen Aardwurm nad'ren mag.
't Oog draait reeds door de Zonnenstraalen.
Daal! eer gij met het wee en ach
Der Helle uw stoutheid ziet betalen.

Keer weder naar den Heuveltop,
Van waar gij zaagt uw' Midd'laar op
Naar 't Rijk der Zaligheden varen.
Hoor, wat deez' twee in 't wit gewaad
Aan 't weenend Elvgetal verklaren
Tot troost in hun' bedroefden staat.

„ Wat wilt gij langer nog staroogen?
„ Hij, die is uw gezicht ontogen,
„ ô Galileërs! zal eens weêr
„ Als Rechter aller Volken komen;
„ Met d'eige majesteit en eer,
„ Gelijk hij nu is opgenomen.

„ Dan zal Hij bij 't bazuingeschal,
„ Als Opperheerscher van 't Heel-al,
„ Zijn hooggeduchte Vierschaar spannen,
„ De dooden wekken uit het graf,
„ Zijn Vijanden en snoô Tirannen
„ Verwijzen tot de helsche straf.

„ Dan

„ Dan zal Hij, om zijn gunst te tonen,
„ Zijn Volk met eeuwige eer bekronen
„ In Salems lieflijk Vredenhof:
„ Vercieren hen met zegepalmen
„ In 't Rijksgebouw, waar tot Gods lof
„ De zaalen van gejuich weergalmen.

„ Ontrok Hij zich aan uw gezicht,
„ Vertrouwt op Hem. 't Genaden Licht
„ Des Geestes zal u nooit begeven;
„ Maar door zijn' schitterenden gloet
„ Tot aan het einde van uw Leven
„ Bestralen 't Godsgezind gemoed.

„ Die Jezus, wien gij voor uw oogen
„ Opvaren zaagt naar 's Hemelsboogen,
„ Ging u, ô Kruisgezanten! voor,
„ Op dat Hij plaatsen zou bereiden,
„ Om namaals bij het Englenchoor
„ U en zijn dierbaar Volk te leiden.

„ Verbreidt zijn' roem. Verheft zijn eer.
„ Verkondigt d'Euangelie Leer.
„ Plant door 't Heel-Al de Kruisbanieren.
„ Vervolgt men u met hoon en fmaat,
„ Vertrouwt. Gij zult eens zegevieren
„ Hierna in heerelijker ftaat. "

Geen Zeeman, naauwelijks ontkomen
't Gevaar der holle Waterftroomen,
Die, door een onweersbui beroerd,
Hem dreigden in den vloed te fmoren,
Wierdt ooit door grooter vreugd vervoerd,
Dan deze Schaar' toen zij dit horen.

De dauw verfrifchte nooit bij nacht
Het pas ontloke kruid, verfmacht
Bijna door gloet der Zonneftraalen,
Meer, dan deez taal vol Hemelval,
Gedaald uit de Opperglorie zaalen,
Verkwikt het treurig Elvgetal.

Be-

Bezeffend' nu de nuttigheden
Van Jezus vaart naar 't Hemelsch Eden,
  Gaan zij weêr naar Jeruzalem,
Om in de ruime Tempelchooren
  Het woord van deez Orakelstem
Verheugd te doen den Volken horen.

  Zij branden reeds van ongeduld,
  Om den beloofden tijd vervuld
Te zien door de Oorsprong aller dingen,
  Dat van den blaauwen Hemeltrans
De Geest zal dalen en omringen
  Hen met den schitterendsten glans.

Zij loven God met feestgezangen.
De vreugd doet rollen langs hun wangen
  Een' kristallijnen traanen vliet.
Zij zingen „ Eer zij 't Alvermogen,
  „ Die op der Troonen Troon gebiedt,
„ Ver' boven Maan en Starrenboogen.

„ Eer, eer zij den Immanuël,
„ Verwinnaar van den Dood en Hel,
„ Verheven in het Hof der Hoven,
„ Bekroond met eer en heerlijkheid,
„ Daar 't Serafijn Licht, niet te doven,
„ Zijn' glans door de Opperzaal verspreidt.

„ Den Heil'gen Geest, die uit de wolken
„ Het hart eens der verblinde volken
„ Verlichten zal door zijnen gloet,
„ Zij eeuwig Lof en Eer gezongen.
„ Dus roepen met een rein gemoed
„ Ons aller harten, aller tongen. "

DE VRIENDSCHAP,
LIER-ZANG
AAN MIJNEN
BROEDER
MEINARD STEFFENS.

De waare Vriendschap schuuw van valsche streeken,
Waar door de Sterv'ling wordt vervoerd,
Was in het Hemelhof, zeer toornig, d'Aard' ontweken;
Daar zij dus sprak, ontroerd:

„ Wat waan verblindt der Waereldlingen oogen?
„ Wat drift bezielt hunn' boezem thans?
„ Kan Valschheid, snoô Bedrog, Meineedigheid of Logen
„ Verdoven dus mijn' glans?

„ Wat kan dit Helschgebroed tog 't Menschdom schenken
„ Dan 't allerydelst schijngeluk?
„ Met welk een smart zal 't nog den eersten tijd herdenken
„ Dien tijd, ontlast van druk!

„ Toen een Oreſt een' Pilades kon vinden:
„ Toen Nizus had een' Euriaal,
„ Die hunne harten door mijn ſnoeren lieten binden,
„ Standvaſt in vuur en ſtaal.

„ Toen Jonathan op Davids trouw kon roemen,
„ Een Vriendſchap, welker wedergaê
„ Men op het waereldrond niet meer heeft horen noemen,
„ Geen eeuwen zelfs daar na.

„ Waar zou men nu een' Theſeus kunnen tonen?
„ Waar vindt men een' Pirithous,
„ Bezoekende te zaam (wie zal hun trouw belonen!)
„ Den duiſt'ren Tartarus?

„ Wie zou zich thans in het gevaar begeven,
„ 't Geen eer Achilles heeft beſtaan?
„ Die voor zijn' Vriend dorſt en door vuur en ſtaal heên ſtreven:
„ De dood zelfs ondergaan.

„ Neen;

„ Neen; 't geen men nu op Aard hoort Vriendschap heten,
„ Heeft tot zijn' grondslag d'Eigenbaat;
„ Want Deugd en Trouw zijn gansch verschoven en vergeten;
„ Ja als de Pest gehaat.

„ 'k Wil, lang genoeg gehoond, mijn gunst onttrekken
„ Aan dit bedriegelijk geslacht:
„ En vliên dit Draakennest, eer zij mijn kleed bevlekken.
„ Een zaal'ger plaats mij wagt.

„ Wil Sterv'ling nooit op mijne weerkomst hopen.
„ Ik haat' en vloek' uw Trouwloosheid.
„ Maar — zal ik dus mijn vlucht elk doen op 't duurst bekopen?
„ Neen; — 'k ben tot hulp bereid. "

Dus sprekende, doorliep zij met heur oogen
En Amsterdam en 't Leidsch Atheen:
Beschouwende ieders hart, wierdze eindelijk bewogen
En voerde deze reên.

„ Schoon Valſchheid net mijn houding na kan aapen

„ En heerſcht bijna in ieders hart:

„ Wil ik nogtans die in mijn bijzijn vreugde rapen,

„ Tot trooſt zijn in hun ſmart.

„ 'k Wil met mijn gunſt vooral één Paar bedenken,

„ Schoon reeds vereend door Broedermin;

„ (Maar dezen band ziet men nu vaak door Ontrouw krenken)

„ 'k Schenk hun één hart, en zin.

„ Dat STEFFENS zich met HALEWIJN verblijde,

„ Wijl hun mijn gunſt te beurte viel!

„ Dat elk van hun zijn hart de Vriendſchap dan toewijde

„ En voor mijn Outer kniel'! "

Hier zweeg deez Maagd, uit Hemelſch zaat geſprote.

Laat, Broeder! ons dien ſterken-band

Nog vaſter ſtreng'len, ſchoon de Nijd er zich aan ſtootte!

Het geeft ons Eer, hem ſchand'.

HOF-

HOF-DICHT.

Laat andere den lof der rusteloze Steden,
Daar d'aandacht wordt gestoord door dommelend gewoel,
Daar zorg en onrust staêg verzellen 's menschen treden,
Gedurig stellen aan hun' zanglust tot een doel.
'T Lust mij op vrije wijzen,
Altoos het land te prijzen,
Wijl op het zielbetov'rend veld
De Vreugd haar woning heeft gesteld.
Uw Hof, de wellust van uw leven,
Noopt mij, ô Vader! tot een' vrolijk maatzang aan;
Uw hof, daar orgelkeelen zweven;
Alwaar het graagziend' oog zijn lusten kan verzaên.
Doch, om in de orde niet te dwalen,
Zet ik mij in uw Tuinhuis neêr.
Hier zie 'k een trits van Molens malen,
Wier lof, wier nut ik nooit, hoe zeer
'k Mijn zwakke Zangnimph aan mogt sporen,
De waereld kan volmaakt doen horen.
Daar 't graan, het geen men trots'lijk kort
Nog op zijn' dunnen halm zag prijken,

Voor 't woên van geen' orkaan bezwijken,
In d'een' tot ſtof vermorzeld wordt,
Kan het aan ons een ſchetſe geven
Der nietigheid van 't aardſche leven.
De ſcherp getande zaag verdeelt
In de twee andere den harden eik in planken:
't Geen ons weêr ſtrekt ten zinnenbeeld,
Hoe 't ongeſlaêg geluk den trotsaart kan doen wanken,
En tevens op het duid'lijkſt leert,
Hoe ligt de hoogmoed wordt op 't onverwagtſt verneêrt.
'k Zie daar 't geboomte zijn pluimagie
Verheffen in de luſtplantagie,
Die met Boerhave's naam zal pronken, tot de Tijd
Raakt zijne wieken quijt.
De Bleek, aan d'overzij' gelegen,
Daar 't Lijnwaat heeft door zuivering
Zijn voor'ge blankheid weêr gekregen,
Noodt ook mijn' geeſt tot een beſpiegeling.
Gij brengt mijn ziel, bemorſt en onrein Linnen,
Des zondaars ſtaat volmaaktelijk te binnen:
Gij leert mij, hoe 't gemoed, bevlekt
Met euveldaên en ongeregtigheden,
Een ſchandvlek voor een' Chriſten ſtrekt,
Zo lang 't volhardt in ongebonde zeden;

Daar

Daar gij, ô ſchoon en hagelblank gewaad,
Gereinigd in de zuiv're ſtroomen,
Mij regt een denkbeeld doet bekomen,
Hoe onbevlektheid is het grootſte Deugdscieraad.
'k Zie aan het eind' der rij van hooge boomen rijzen
Een' fraaïen ingang van 't vermaard Bataafſch' Atheen,
Een ruime poort, gebouwd naar de Romeinſche wijzen,
Waar men den Wandelaar ſtaêg uit en in ziet treên.
De vaart, gedurig vol met ſcheepen, booten, jachten,
Waar in de Steêling naar den arbeid zich verheugt,
Of die met reizigers of zwaar gelade vrachten
Heen ſteev'nen, ſchenkt ook ſtaêg verand'ring van geneugt.
De Rhijnzwaan trekt het oog door haar ſneeuwitte veeren.
't Snelzwemmend' Eendje door zijn kleurverwiſſeling
En't dart'lend' Viſchje 't ſchoon van't Stroomgezicht vermeren
En nodigen ons ſtaêg tot zielbeſpiegeling.
De rijweg ſtreelt het oog met wagens, koetſen, karren,
Waar van het moedig paard een ſtofwolk rijzen doet,
De gronden daveren en dreunen bint en ſparren
Van 't ſpeelhuis, wen het draaft, ontvonkt door yvergloed.
Beſchouw ik tuinwaarts 't ſchoon der dreven,
Wier kanten zijn met kruid en bloempjes net doorweven:
Beſchouw ik 't middelpad,
Zo ruim, zo net, zo prat

Op

Op zijne dubble rij van laag gefchoore boomen;
Befchouw ik 't grotwerk in een kom,
Geboord met altoos groene zoomen,
Waar twee paar Vazen ftaan rondom,
'k Verliez' mij zelv' in all' de fchoonheid en cieraaden,
Waar in zich 't oog als in een' oceaan kan baden.
'k Tree dezen Lufthof in, door 's Bouwheers eige hand
Met teêr gebloemt' beplant;
Doch meen' van bloem noch plant noch boom iets aan te halen,
Wijl men door and'ren vaak haar fchoonheid af zag malen.
Mijn verw is ook te bleek om 't rozig incarnaat,
Het gloeïend Sydons root en honderd and're kleuren
Van lieve bloempjes, zoet van geuren,
Te treffen in haar' juiften ftaat.
'k Zett' mij veel liever neêr op 't bankje tegen 't Zui'en,
Daar, fchoon men 's winters ziet de guure Noorder buïen
Het veld beroven van het keurig bloemtapijt,
Nogtans verfcheide groen pronkt in den barren tijd.
Hier doen 't gekleurde blad der hulft en pallemboomen,
Een grond met zee-gras overdekt,
Aan 't oog een fchoon gezicht bekomen,
Terwijl de ziel er weêr een nutte les uit trekt:
Hoe dat de Deugd, gehoond, gelafterd,
Gedoemd, gedrukt, vervolgd, vertreên

Door

Door monſters, ganſch van haar verbaſterd,
Kan moedig ſtreven door het heir haar's vijands heên,
Weerſtaan een' ſtorm van ſnoode togten,
Door wienze op 't ſelſt wordt aangevogten
En ſteken ruſtiglijk altijd
Het hoofd naar boven, het vervloekte rot ten ſpijt.
'k Beſchouw' in het verſchiet der Maaren Kerks tooren,
Wiens klok de ſnelheid ons doet horen
Des Tijds en ſchetſt ten klaarſten af,
Hoe wij met grooten ſpoed voort ſnellen naar het graf.
Den Ojevaar, die vaak ten Zinnenbeeld verſtrekte
Van kinder-plichten aan der braaven Dicht'ren geeſt;
Zie ik, daar onlangs hem zijn moeders vleugel dekte,
Klapwiekend' uit het neſt opvliegen, onbevreesd.
Nu dit is afgehandeld,
Weêr verder voortgewandeld
En in de tent, gebouwd
Naar Turkſchen ſmaak en wijz' het Veldgezicht beſchouwd.
ô Keurig Ver-gezicht! hoe zal 'k uw' luiſter malen,
Veel beter zelv' beſchouwd dan in mijn Dicht-tafreel!
Uw ruim verſchiet, waar in mijn oogen dwalen,
Verbijſtert mijne Nimph geheel.
Hier zie 'k op raamen 't Laken rekken
Op zijne juiſte maat, wiens Konſtbereiding eer

Aan

Aan het Bataafsch' Atheen een goudmijn kon verstrekken;
Doch zedert het Uitheemsch mijn' Landgenoot veel meer
Behagen kan, thans is aan 't quijnen
En ligt'lijk door den tijd geheel nog zal verdwijnen.
'k Zie zijlings onder 't groen en hoog-gekuifd geboomt',
Waar langs, al kabbelend een breede vloed heên stroomt,
Den Steêman wand'len op de cierelijke wegen,
Waar Leiden's groene wal gansch door omcingeld wordt,
Dat Leiden, 't geen zo hoog ten toppunt is gestegen
Van roem, als 't Grieksch' Atheen, in luister onverkort.
In deze dreeven kan zich d'arbeidsman verlusten,
En 't afgesloofde brein der Academie jeugd,
Naa 't lastig peinzend werk is afgedaan, uitrusten
En in de buitenlucht genieten stille vreugd.
Doch eer ik met het oog mogt al te verr' afdwalen,
Zal ik het eerst in 't veld als 't digtste bij bepalen.
Hier ziet men 't schaap, voor 't zinnenbeeld
Des Rijkdoms steeds genomen.
Zie, hoe het ted're zuiglam speelt
En 't jeugdig groen afknaauwt der klaverrijke zoomen.
Hoe dartelt ginsch de ruige geit:
Hoe springt zij in het groen en teere boter bloemen,
Daar nog de frissche daauw op leit.
Wie moet niet dit gezicht ten allerhoogsten roemen!

Hier

Hier hoort men 't loeïende geluit
Der koejen, die door 't malfche kruid,
Met blanke matelief gefpikkeld, heên fpanceren:
Daar deez het piepend' gras afknaauwt,
Een ander weêr haar fpijs herkaauwt,
Koomt 'sLeeuwriks zoet gezang de vreugd van 't veld vermeeren.
Hoe briefcht, hoe fpringt het moedig ros
En rolt op 't groen tapijt! hoe fchudt het zijne maanen!
Nu het zich voelt van toom, gebit en halfter los,
Die hem zijn vrijheid, 't eêlfte en befte pand benamen:
De Vrijheid waardiger dan goud,
Die in ons Vaderland haar' zetel heeft gebouwd;
Wier zoet genot, wij van den Hemel fmeken,
Dat nooit aan 't Nageflacht van Bato mag ontbreken.
Een moeftuin aan den Noorderkant,
Met willigen rondom beplant,
Beneemt het oog den doorgang om te aanfchouwen
Aan deez zij 't fchoon der welige Landouwen;
Doch voorwaart langs het klaverrijke veld
Niets aan den luft der oogen paalen ftelt.
Een groot getal van bofchjes 't zintuig ftrelen,
Waar in men d'orgelkeelen
Hoort van het pluimgediert,
Dat door de takjes zwiert.

Voort

Voorts ziet men in 't verfchiet een aantal fchepen varen.
Een gunftig windje doet opzwellen 't blanke zeil:
Ginfch een, laverende, doorklieft de zilvren baaren,
Wijl 't Scheepsvolk bezig is op 't dek aan wand of treil.
'k Befchouw' wat verder nog een' weg, beplant met boomen,
Waar op het fcherpziend' oog
't Gezicht van ftulpen, brug en molens kan bekomen,
Wier afgelegenheid nogtans ons vaak bedroog
Door van het voorwerp een verkeerd begrip te maken;
De nutte verrekijker doch
Deedt ras het dwalend' oog uit zijne doling raken,
Ontdekkend' het bedrog.
ô Keurig vergezicht, volkomen nooit te prijzen!
Gij doet mijn' zangluft rijzen.
Gij houdt mijn ziel en hart
In al uw fchoon verward.
Doch uw bevalligheid naar heur waardij te melden,
Vereifchte een zwaanenfchacht van grooter Letterhelden:
Hier in fchiet veel te kort mijn veêr,
Dus legg' ik liefft het fchrijftuig neêr;
Befluitend' met deez' wenfch, dat u het Alvermogen
Nog lang, mijn Ouders, doe be-oogen
Dit ftrelend Landgezicht,
Waar in uw Tuin niet wijkt het fchoonfte Hofgeflicht.

De

De milde Alzegenaar wil uwen hof besproeïen
 En met den glans der Zon bestralen op zijn' tijd!
Zijn zegen doe u al, wat wenschlijk is, toevloeïen!
 Van rampen steeds bevrijd,
U smaken lang 't genot van deez' bekoorlijkheden!
Dat vergenoege en vreugd verzellen uwe schreden,
 Tot dat gij, afgeleefd,
 Naar Salems Lusthof streeft,
Alwaar de ziel aan prachtiger cieraaden,
Tot 's Makers lof, haar lusten kan verzaden!

De DICHTKUNST.

Wie doet de zwervende gedachten
Voortvliegen door 't onmeetbaar hoog;
Ja ſtreven, als op Arends ſchachten
Den loggen ſtofbol uit het oog?

Wie kan het wreed gemoed verzagten
Van hem, wien een Leeuwinne zoog?
Wie was 't, die 't hart door eige krachten,
Naar luſt tot rouw of vreugd bewoog?

Wie hoedt der braaven naam voor ſterven
En ſchenkt de Faam gedurig ſtof?
Wie maalt der Helden roem en lof

Met ſchoone en onuitwiſchbre verven,
En ſtelt de Deugd 't behaaglijkſt voor,
Dan d'ed'le Dichtkunſt, rijk van gloor?

'T LAND-

'T LANDLEVEN.

Die zijnen tijd
Op 't land verslijt;
Smaakt 't aangenaamste Leven,
Veel zoeter, dan
Aan hem ooit kan
't Vermaak der Steden geven.

Geen blad, noch kruid
Of 't lokt hem uit,
Om door bespiegelingen
Steeds gaê te slaan
Gods wonderdaên,
En zijnen Lof te zingen.

Een Landgezicht;
Een oud gesticht;
En klaverrijke weiden,
Waar in de Koe
Ten kossem toe
Zich welig gaat vermeiden;

Of 't fraai' gebloemt',
Waar hij op roemt,
Of kronkelende beeken
Bekoren 't oog
En doen hem hoog
Verheffen deze ſtreeken.

't Gevederd' choor
Streelt zijn gehoor,
Van dat hij op ziet dagen
Uit 't pekelnat
De Zon, tot dat
Zij weêr laat zeewaart jagen.

De ſchelle keel
Van Philomeel
Komt hem met zang vermaken,
Als d'avondſtond
In 't halve rond
Elk doet zijn' arbeid ſtaken.

Des

Des daags en tuin,
En bofch, en duin,
En viſſcherij hem geven
Om beurt geneugt,
En doen met vreugd
Hem flijten hier zijn leven.

Hij leeft bevrijd
Van haat of nijd
Vernoegd in zijne woning;
En met het lot
Te vreên, 't geen God
Hem ſchonk, tart hij een' Koning.

Geen Jaarſaizoen,
't Zij dor of groen,
Of 't geeft hem bezigheden;
Zo 't weêr hem bant
Uit hof of land,
Hij 's egter wel te vreden.

Dan zingt hij weêr
Een Liedt tot eer
En lof der Landvermaaken;
En dankt zijn' God
Voor 't zalig lot,
't Geen hem zijn gunst deedt smaken.

Verruk'lijk veld!
Zie daar vermeld
Uw' Lof, doch niet volprezen.
Gaf 't lot gehoor,
Gewis verkoor
Ik staêg op 't Land te wezen.

't Vermaak der Stad,
Hoe hoog geschat,
Zou nooit op mij vermogen;
Op hooger toon
Stelde ik uw schoon
Elk dan volmaakt voor oogen.

DANK-

DANKBETUIGING
AAN DEN
HEERE
NICOLAAS MAAS.

Belommerd door een grijze Abeel;
Het oog geſtreeld door gouden Koorenairen;
De ziel verrukt door 't Leweriks gequeel;
Stelde ik deez' toon op mijn ontſtelde ſnaaren.
Roemwaarde MAAS! regtaarte Kunſt Mœceen!
Wien ſteeds voldoen mijn laage klanken,
Mijn Zangnimph onderneemt naar d'Amſtelſtad te treên,
Om u voor 't gul onthaal naar heure kracht te danken.
Gelijk het geurig Voettapijt,
Door vrouw Natuur op 't ſchoonſt in 't LenteSaizoen geweven,
De ziel en zinnen zo verblijdt
Dat we in verrukkingen ſtaêg worden opgeheven;
Dus wierdt mijn logge geeſt meermaal
Als uit een' diepen ſlaap getogen
Door kracht en overgroot vermogen
Der braaven Dicht'ren zoete taal,
Wen ik in uwe boekwaranden,
Met Pindus groente geſchakeerd
Door Maro's dezer vrije Landen,
In d'ed'le Poëzij volleerd,
Mogt mijnen graagen luſt in 't onderzoeken boeten;
Toen zag ik mijne vlijt,
Gelijk de nyvre Bij haar moeit', met winſt verzoeten
En ſleet, ô braave MAAS! met nut en vreugd den tijd:

Doch 't was u niet genoeg mij t'openen de paden
Tot uwen Letterſchat,
Het luſt' u zelfs mij met meer Vriendſchap t'overladen;
Uw gunſt geen eindpaal hadt.
Daar gij mij vrijheid gaaft om 't eêlſten uittezoeken
In uwen Letterhof,
En mij ter leen dus ſchonk een aantal nutte boeken,
Die mijnen Dichtgeeſt ſtof
Geſtaêg verſchaffen, om in Pindus wandeldreven
Te korten weêr den tijd in 't allergrootſt vermaak;
Terwijl zij tevens aan mijn Zangheldinne geven
Door vinding, cierlijkheid en zuivre taal een baak;
Een baak, die mij belet op klip of bank te ſtranden
En door het held're licht
Aan mij de haven wijſt om veilig aantelanden,
Houde ik haar in 't gezicht.
'k Zal eeuwiglijk de gunſt, roemwaarde MAAS, gedenken,
Die ik genieten mogt,
En koom' uit dankbaarheid dit Pindus groen u ſchenken,
Het geen de Vriendſchap vlocht.
Geen moedig Ros voelde ooit met ſcherpgetande ſpooren
Tot ruſtig draven met meer yver zich vermaên,
Als uwe Goedheid (die mij altoos zal bekoren)
De Vriendſchap moedigd' aan.
Heb nogmaals dank, mijn Vriend, en wil deez' wenſch
Oprecht u toegeſmeekt: (ontvangen,
De Godheid doe all' uw begeertens u erlangen,
Tot zij (naar heur beſluit) uw' Levensdraad afbreekt!
En voere u namaals op, waar tintelende glanſen
Van 't onbeneveld Licht beſtralen 's Hemels tranſen!

AAN

AAN DEN
HEERE
NICOLAAS MAAS.

Bewoog mij Dankbaarheid een vrolijk liedt te zingen,
Wiens nagalm langs het veld en over vliet en klingen
Uit Rhijnlands hoofdſtad klonk tot binnen Gysbrecht's wal,
Toen gijme, ô braave MAAS! in 't groene Lauwerdal
Den toegang opende, mijn oogen liet aanſchouwen
Als in 't verſchiet een' hof, waar in men nyvre Vrouwen
En Mannen ſtreven zag naar een' onwelkb'ren roem
In 't konſtig tooïen van den grond met kruid en bloem:
Gelijk een Boomgaard, rijk voorzien met ſchoone vruchten,
Van onderſcheide kleur, wel ſchenkt het oog genuchten
Door 't geel en gloeïend rood met groente geſchakeerd;
Doch ons geen nut aanbrengt, zo lang men nog ontbeert
De magt om aan den ſmaak ook deel der vreugd te geven,
Die anders in 't verſchil des geurs blijft onbedreven;
Dus deedt verbeelding ook mijn ziel te wedde gaan
In 't ruim verſchiet diens hofs, tot ik, de Letterpaên
Eens regt doorkruiſſende, mij in 't genot vermaakte
Van't zien dier ſchoonheên, waar mijn ziel reeds lang naar haakte:

Nu onderneem' ik weêr, daar 'k ruim in 't midden ben
Dier Dichtwaranden, waar van ik geen weergaê ken,
Roemwaarde MAAS, aan u 't dankoffer toe te brengen,
Voor 't gunstbewijs, het geen uw Vriendschap wou gehengen,
En tevens van 't geen mij in deze Letter-zee
Is voorgekomen, u een schets, te delen meê.
'k Trad naauwlijks in den hof, verguld door Phœbus straalen,
Of liet het oog rondom nu hier dan derwaards dwalen:
[Verbijsterd raakt hij, die heeft veelerhande keur]
Hier noodde mij de reuk der bloempjes daar hun kleur,
Gints werdt het oor verlokt door zang van schelle keelen
Zo lieflijk van geluid als die der Philomeelen.
'k Trad nader om 't gezang te horen van nabij
Der braaven Zang'ren en der zoete Nimphen rij.
(1) Le Febure hoe lief deedt gij uw klanken rijzen
Dan dalen naar de maat op hunne juiste wijzen!
't Gehoor dronk Nectar, wen gij als een Nachtegaal
Voor schoone Cloris zong in een verliefde taal.
Hier streelde een mengeling (2) van onderscheiden toonen,
Terwijl men bezig was een grijze kruin te kronen
Met altoos frisch gebloemt' en nimmer dorrend kruid;
Vrouw Ruisch, nooit hoog genoeg door 't aller schelst geluid

Ge-

(1) S. le Febure's Mengelpoëzij.
(2) Dichtlovers voor Rachel Ruisch.

Geroemd, hadt hier toe 't choor der Dichteren bewogen,
Daarze elk door 't hand'len van 't penceel hielt opgetogen.
Gints ſtreelden Angelkot (3), Leſcailje, Dullaart, Rijk
Met Nuits en anderen 't gehoor door 't konſtmuzijk.
ô Beronicius (4)! zo hoog ten top geſtegen
Van roem in 't Dichtperk, als bequaam in 't Schoorſteenvegen,
'k Moet lagchen, wen 'k herdenk' hoe koddig uw gedicht
Held Jaaps en Pauwels moed gezet heeft in het licht,
Toen uwe vlugge geeſt in onnavolgbre zangen
Den ſtrijd der Overheid en Boeren deedt erlangen.
Hoe hielt, Heer Beudeker (5) mijn zinnen als geboeid,
Daar zulk een honich zee van zedekunde vloeid'
Uit zijn beſpraakte pen, toen hij zijn Konſt treſooren,
Al zingend', ſtrelen liet der Nederland'ren ooren.
Leer Ongodiſt van hem des Almagts mogenheid,
Zo zichtbaar in al 't geen Natuur ooit ſchiep verſpreid:
Beſchouw het Zee-cieraad, de Tijgers (a), Leeuwentooten,
Die met den Wenteltrap en Harp Gods roem vergroten:
Beſchouw de Craal (a) en Roos, Citroen en Rotsdoublet,
Daar elk in ſtomme taal des Scheppers lof trompet:

Laat

(3) Verzameling van Nederduitſche Mengeldichten.
(4) Beronicius Boeren en Overheids Strijd.
(5) C. Beudeker Sprekende Konſtkamer.
(a) Horens en Schulpen, bij de Liefhebbers onder deze naamen bekend.

Laat Horens, Schulpen en Coraalen u verſtrekken
Tot Meeſters, die 't beſtaan der Godheid u ontdekken.
Rechtaarte Spex (6), in wiens aanminnelijk gelaat
De Godsvrucht uitblinkt en de Deugd geſchreven ſtaat,
Hoe deedt uw Hemelzang mij als op wolken ſtreven
Naar 't gruuwzaam Golgotha om Goël te zien ſneven:
'k Werd druk gewaar, als rouw uw Zangnimph hielt bekneld;
Maar ſchielijk wierdt de ſmart door haar gejuich geveld.
Geleerde Schermer (7), d'eer van Sparens jongelingen,
Gij trok de ziel door 't oor met uw betovrend zingen;
't Zij gij der Helden lof opdeunde door 't klaroen,
Of Nimphjes hupp'len deedt op 't ſtrand of jeugdig groen,
Wen gij een Viſſcherszang of Veldgedicht op queelde.
Het Haarelemmer hout, wiens lof gij vrolijk ſpeelde,
Zal met het Sparen ſteeds verheffen uwen roem,
Zo vaak de Lente tooit het veld met kruid en bloem.
Maar naauwelijks begon zijn Glorie-zon te dagen
Met zo veel glans, gelijk men Phœbus gouden wagen
Ziet 's morgens rijzen aan den Ooſter hemelboog,
Wiens luiſter eerbied wekt en ſtreelt de ziel en 't oog,
Of de onverzoenbre Dood kwam hem ontijdig treffen;
Dit deedt het Dicht'ren choor, op 't hoogſt bedrukt, aanheffen

Een'

(6) Gedichten van J. Spex.
(7) L. Schermers Poëzij

Een' treurgalm op hun harp, trompet en rieten fluit,
Die, daar de Hipocreen zagt bruifcht, eerst wierdt geftuit.
'k Ging verder naar een' vliet, vercierd met groene zoomen
Van lifch en klaver en rondom beplant met boomen,
Die door hun' jeugdig blad befchaduwden den vloed,
En fchuilplaats gaven aan een' Herder, die den gloet
Van Phœbus heldren glans reeds in zijn Lente leven (8)
Op 't hevigft voelde door zijn' geeft en ad'ren zweven;
Kraayvanger was het, die, met ed'le drift bezield,
Door zijnen dunnen halm het oor gekluifterd hielt.
Wat verder hoorde men Defpreaux (9) door hekeldichten,
Veel fcherper dan een pook of wel gefleepe fchichten
Gebreken gifpen op zoo'n hoogverheve wijz'
Dat hij met Juvenaal als dingde naar den prijs.
Goeree (10), die geeftig wift het boert met ernft te paren,
Hoe fchoon blinkt om uw hoofd de krans van Dafnes blaêren!
Een Godheid heeft gewis uw ziel door haare kragt
Beftuurd, toen gij een fchets der Eeuwigheid voortbragt.
Hoe fterk hadt gij het hart verplicht der Batavieren,
Zag men min boert meer ernft door uwe zangen zwieren.
Wie voelt geen' trek om eens in Neêrlands luftprieel,
't Vermaak'lijk Noordwijk te beluift'ren het gequeel

Des

(8) E. Kraayvanger Dichtlievende Lente en Zomer.
(9) Vijf Hekeldichten van N. Boileau Defpreaux.
(10) J. Goeree's Mengelpoëzij.

Des schellen Nachtegaals en duizend orgeltoonen
Van zoete zangers, die het lom'rijk woud bewonen?
Wie wordt geen zucht gewaar om Doeza's ad'lijk hof
En duin en zee en strand t'aanschouwen, daar hun lof
Zo hoog door van der Valk (11) werdt op zijn fluit geprezen,
Dat Tempe, rijk van glans, scheen uit zijn asch verrezen?
Gij, die Maria's (12) heil en Godsvrucht hebt gemaald
Op 't keurig Dichttaf'reel, hebt eenen lof behaald,
Die Máro's glorie verr' te boven is gestegen;
't Is jammer, datge uw' naam aan Neêrland hebt verzwegen;
Het Dichtrenchoor vlocht u gewis een bloemfestoen
En strengelde om uw hoofd een' krans van Lauwergroen.
Een Franschman, die aan ons Del Campo's levenswijzen (13)
Eerst schetste, liet daarna zijn minnedeunen rijzen
Tot aan het Luchtgewelv op eenen zagten toon,
Nu eens tot lof dan weêr tot spijt van Venus zoon.
Op welk een lieve wijz' hoorde ik de schelle keelen
Van 't edel Negental, hoe zoet Apollo quelen,
Toen men in Amstels wal het heuchlijk Eeuwgetij (14)
Des ruimen Schouwburgs vierd' zo plegtig, vrolijk, blij,

In

(11) J. van der Valk's Noordwijksche Arcadia.
(12) Maria's Godvrucht en Ontvangenis.
(13) La Vie de Pedrille del Campo & Poësies diverses par Mr. T. G. D. T.
(14) Eeuwgetij van den Amsterdamschen Schouwburg.

In spijt van Calchas en die gulle blijdschap wraken
En uit heerschzuchtigheid hun bittre gal uitbraken.
Geleerde Bruin (15), wien nu 't vermaak'lijk Rozendaal
Een Helicon verstrekte en deedt in zoete taal
Den lof verheffen van zijn groene wandeldreven,
Of Zorgvliet, daar wel eer de groote Cats zijn leven
In zagte rust versleet, tot een' Parnassus was,
Of neergezeten bij het helder vloeïend glas
Van menig waterval, fontein of koele beeken,
Nu eens in Cleefsche dan in Leeuwendaalsche streeken,
Den luister schetste van zo menig lustig oord,
Hoe lieflijk heeft uw zang mijn hart en ziel bekoord
Door zedenlessen en verheve Dichtgedachten,
Die bij het grootst vermaak het hoogste nut aanbragten.
Genoegen (16), opgeweld uit eene zuivre bron,
Dat (even als de gloet der onverteerb're Zon
Door 't Levenwekkend licht der tintelende straalen
Verheugt en mensch en dier en bosschen, bergen, dalen,)
Een zoete kalmte laat oprijzen in 't gemoed,
Het geen, van onrust wars, u koestert, streelt en voedt,
Hoe heerlijk schittert gij, zo keurig, zo uitstekend,
Van Wollefs Echtvriendin door 't Dichtpenceel getekend!

Hoe

(15) Cl. Bruin's Cleefsche en Zuidhollandsche Arcadia.
(16) Elisabeth Wolf over het Genoegen.

Hoe diep drong, schrandre Vrouw, uw zangwijz' in de ziel,
Toen gij Eerstvaders (17) staat, voor hij zo deerlijk viel,
In konstig maatgedicht aan Nederland liet horen.
Hoe zalig waar' het lot aan 't eerste Paar beschoren?
Hoe glansrijk daagde 't licht van hun Geluk-zon op!
Maar, ach! hoe jammerlijk zag menze van den top
Des heils neerploffen in een' Oceaan van smarten,
Toen Satans schrandre list veroverde hun harten!
Wat hebtge, Elisabeth, onschatb'ren dienst gedaan
Den Batavier, toen gij ontsloot deez Letterpaên!
Onthaal ons menigwerf nog op uw puikgedichten,
Zo zal elk in zijn hart een Dankoutaar u stigten.

Vergeef mij, MAAS, dat 'k dus uitweidde in Wollef's lof.
'k Zal nu weêr voortgaan met mijn reis door Pindus hof.

Een kostb're keten (18), waarvan yd're schakel strekte
Een paerel aan de kroon van Die 't Heel-al verwekte;
Een keten van meer prijs dan goud of diamant,
Wier schakels zaamgehecht op 't konstigst door de hand
Van een', wiens zuiv're ziel van reine Godsvrucht blaakte,
Klinkhamer, die zo vaak het oor met zang vermaakte:
Deez keten, zegg' ik, trok tot zich mijn oog geheel,
Wijl yd're schakel was een Bijbelsch tafereel,

Zo

(17) Elisabeth Wolf over den staat der Rechtheid.
(18) G. Klinkhamer Keten der Bijbelsche Geschiedenissen.

Zo heerlijk afgeschetst tot eer van 't Alvermogen,
Dat het de ziel op 't schoon eerbiedig deedt staroogen.
Wie weent niet, als hij hoort de Britsche Rijksvorstin (19);
Des achtsten Hendriks braave en kuissche Gemalin,
In haar gevangenis een' droeven toon aanheffen?
Geleerde Zweerts, hoe fraai kon gij de togten treffen,
Waar door de Levenshulk op de ongestuime zee
Der waereld wordt geschokt met vreugd en hartenwee!
Steeds zal de schelle Faam uw' lof en roem trompetten,
Tot de Eeuwigheid den Tijd zal paal en perken zetten.
Heer Muyser (20), Themiszoon en Phœbus lieveling,
Die in het Stichtsch' Atheen blonk in der Dicht'ren kring,
Gelijk een diamant bij steenen min van waarde,
Hoe hielt gij 't oor geboeid als gij uw citer snaarde!
Wen gij den morgen zong of queelde een avondliedt,
Ontsprong er uit uw' mond een zoete honich vliet.
Maar, hoe maale ik den lof der Hemelsche gezangen,
Waar 't oor, toen gij, ô Sels! 't klaroen stak, aan bleef hangen?
Een Cherubijn schonk uit zijn wiek u wis een schacht,
Of d'Almagt ondersteunde uw' geest met sterke kracht,
Toen gij uw' Landgenoot in maatzang hebt ontsloten
Vorst Salomons (21) bedrijf, van dat er nedervlooten
Gewijde dropp'len zalfs op 't Vorstelijke hoofd
Tot hij op 't Sterfbed werdt van 't Levenslicht beroofd.

Wie

(19) Gedichten van Philip Zweerts.
(20) Mengeldichten van Gerard Muyser.
(21) W. H. Sels Salomon in 12 boeken.

Wie hoorde ooit ſterker taal? wie netgepaſter reden?
De ziel verlieſt zich zelve in all' de aanloklijkheden
Der Dichtcieraaden, door het ganſche werk verſpreid,
Het geen zijn 's Dichters lof van Ooſt tot Weſt verbreidt.
Zie daar, rechtaarte MAAS, aan u een ſchets gegeven,
Hier toe door Dankbaarheid en Vriendſchap aangedreven,
Een ſchets van 't geen mijn ziel gehoord heeft en gezien.
Nu zal ik voor een wijl deez' Lauwerhof ontvliên,
Mijn' tijd toewijden aan Natuur beſpiegelingen,
Heên zweven met den geeſt door de ondermaanſche kringen
En 't ruime Stargewelv, om 's Almagts groote daên
Op aard, in lucht en zee aandachtig gaê te ſlaan
In 't eenzaam boekvertrek, waar toe Bomare's (*) werken,
Zo keurig uitgewrocht, mijn' yverluſt verſterken.
Ook nodigt Unzer (†) mij, te luiſt'ren naar zijn' raad,
Wat tot des Lichaams heil te doen, te laten ſtaat.
Hier na zal ik mijn' luſt weêr in de Rozenpaden
Des hofs, dien gij me ontſloot, roemwaarde MAAS, verzaden
En delen op zijn' tijd hier van een ſchets u meê.
Nu eindig' ik mijn' brief met deeze oprechte beê,
Dat onze Vriendſchap mag trots nijd en wangunſt groeïen
En u des Hemelsgunſt en Zegen ſtaêg beſproeïen.

(*) Valmont de Bomâre's Algemeen Beredenerend Woordenboek der Natuurlijke Hiſtorie, 3de deel, of Aanhangſel van Verbeteringen.
(†) De Arts of Geneesheer.

AAN

AAN DEN

NIJD.

Wat Monster met een schitt'rend fakkellicht,
Met slangen om den kop, en een gezicht,
Waar Gramschap heeft haar' zetel in gesticht
Komt tot mij treden?
Mij dunkt, het knaagt zijn lillend ingewand.
Wie vondt ooit aan het Africaansche strand
Een dier zo wreed, het geen met eigen tand
Verscheurd' zijn leden?
Zijt gij 't, ô Nijd! die uit een ander's vreugd
Een ongenoegen schept en u verheugt,
Wanneer verdriet en ramp en ongeneugt
Den sterv'ling plagen?
ô Ja hij is 't. wees welkom Vorst! wien 't hof
Der Hel tot woning strekt, gewoon den lof
En roem te volgen: 'k schenk u werk en stof,
Om weêr te knagen.

Verzel mij vrij, waar ik mijn voeten zet;
Vervolg mij met uw' haat, en ſcherp en wet
Uw tanden; nooit mijn yver wordt belet,
Hoe gij moogt razen.
Der Dicht'ren Prins van Vondel, zelfs Homeer
Ontgingen niet uw ſchitt'rend moord geweer;
Val mij dan aan, gelijk gij deedt wel eer
Deez' Letterbaazen.
Met meerder glans zal dan mijn roem, ô Nijd!
Door laſter heên verſchijnen tot uw' ſpijt;
Vertoef dan niet; uw bitterſte verwijt
Kan mij niet deren.
Zend dan Zöil; dat hij mijn daaden laak';
Hits Momus aan en Gnato: zo geraak'
Ik tot mijn doel, en zie, daar ik naar haak',
Mijn' roem vermeren.

TUIN-

TUIN-ZANG.

Flora, d'Eer der Veldgodinnen,
Daalt met eenen nieuwen glans,
Die bekoort aan ziel en zinnen,
Van den blaauwen Hemeltrans,
Om tot lust van mensch en dieren
d'Aard met 't groen tapijt te cieren.

Bosch en Hof en Berg en Dal,
Trotsch op d'edele geschenken
Van gebloemte zonder tal,
Doen ons aan de grootheid denken
Van dien Vorst, wiens heerlijkheid
Nooit naar waarde wordt verbreid.

Tulp, Hyacinth en Roozen
Strelen beurt'lings het gezicht
Met Chonquille, Tijdelozen
En de bloem, die 't Zonnenlicht
Volgt, om als tot God te wijzen,
Op dat wij zijn wond'ren prijzen,

Wat verschaft gij voor 't verstand
Menige bespiegelingen,
Bloemgodin! daar elke plant
Ons brengt in verwonderingen
En doet roepen: Gode's kracht
Heeft alleen dit voortgebragt!

Bloempjes! wat al wijze lessen
Geeftge aan ons in stomme taal!
Gij verstrekt mij Socratessen;
't Zij ik U, in volle praal
Pas ontloken, mag zien prijken,
Of verslensen en bezwijken.

'tRoos-

'T Roosje leert standvastigheid
In 't bewandelen der paden
Van de Deugd, die ons wel leidt
Door de Distels; maar het schaden,
Door voorzichtigheid verhoed,
Deert 't niet aan 't standvast gemoed.

Teêr gebloemt'! dat kruipt langs d'aarde,
Nedrigheid men uit U leert;
Schoôn zich storm met onweer paarde,
Gij toont, hoe gering 't U deert,
En vermijdt 't gevaar door 't bukken,
Daarwe een' Eik zelf uit zien rukken

Blanke Lelie! zinnenbeeld
Van een onbevlekt geweten,
't Geen, hoe zeer de waereld streelt,
Nooit zijn plichten heeft vergeten!
Voor uw schoon wijkt al het schoon
Van Vorst Davids grooten Zoon. (*)

Als

(*) Matth. 6. vs. 28, 29.

Als een ſtormwind de bloemen,
Neerſlaat, die ons op haar kleur
Kort te voren deden roemen
En bekoorden door haar' geur,
Kunnen zij een voorbeeld geven
Van de broosheid van ons Leven.

Maar ik ſchei, ô Bloemgodin!
Van uw prachtige cieraaden;
Hoe zeer ik de ſchoonheid minn',
Daar gij meê zijt overladen:
Boomen, Pluimgediert' en Kruid
Lokken ook mijne aandacht uit.

Om kloekmoedig zich te dragen,
Schoon ons ramp en tegenſpoed
Volgen als verdiende plaagen
En ontruſten het gemoed,
Brengt de Palm-boom ons voor oogen,
Daar geen ſtormen op vermogen.

Hoe

Hoe ons menigmaal de ſchijn
Van 't uitwendig' kan verblinden,
Kunt gij tot een voorbeeld zijn,
Kalabas! wien veele minden
Op uw uiterlijk gelaat;
Maar ontdekten 't valſch cieraad.

Doch ik vond noch eind noch paalen,
Zo ik Boom en Bloemgewas!
All' uw lering af wou malen:
Van den Ceder tot het Gras
Kunnen zedenleſſen geven,
Hoe men rigten moet het Leven.

't Pluimgediert, dat met zijn' zang
Vrolijk 't eerſte Licht komt groeten,
Wekt de ziel met kracht en drang
Met een Morgenliedt te ontmoeten
d'Allerhoogſte Majeſteit
Tot een blijk van dankbaarheid.

Wie ſchat niet de Landvermaaken
  Boven alle Steedſche vreugd!
Daar zij reeds de ziel doen ſmaken
  Iets van 't ſtrelende geneugt
Van dat zalig hof der hoven,
Daar de Godheid woont, hier boven.

  Maar mijn pen bezwijkt in 't ſchoon
Van Jehova's wonderwerken
  Afteſchetzen. God der goôn!
Wil mij door uw' geeſt verſterken
  En beſtralen mijn gemoed
  Met uw' Liefdeurijken gloet!

Als mijn licht heeft uitgeſchenen,
  Voer mij in het Vredenhof,
Goedheids ader! tot U henen!
  Daar het Eng'lendom uw' lof
Zingt in hoog verheeve Pſalmen
Die den Hemel doen weêrgalmen!

'T MEN-

'T MENSCHELIJK LEVEN.

Hoe broos, helaas! is 's menschen leven!
Geen' dag ziet men, hoe schoon van glans,
Verrijzen of ook blijken geven
Der wisselvalligheên des ondermaanschen trans.

Geen Lichaam's schoon noch Zielscieraaden,
Geen Jonglingschap noch teêre Jeugd,
Geen' Vorst, gekroond met Lauwerbladen
Ontziet het aak'lig Spook, de vijand aller vreugd.

Deez tragt, vol moed, den prijs te winnen
Op Mavors bloedig Oorlogsveld:
Geen vuur of staal verbaast zijn zinnen;
Maar, ach, 't moorddadig lood zijn' yver paalen stelt!

Een ander, hakend' om te klimmen
Op den Raadsheerelijken stoel
Ziet naauw zijn Zon ter hoogste kimmen
Gerezen of hij strekt den schicht des Doods ten doel.

Deez,

Deez, om in 't Tempelchoor te ſtappen
Van Themis, blaakt in yverluſt;
Maar naauw'lijks hij de hoogſte trappen
Bereikt of 't Levenslicht wordt ſchielijk uitgebluſcht.

Een, in d'Ontleedkunſt wel bedreven,
Poogt door de kracht der Artſenij
Den zwakken Lijder hulp te geven;
Doch vindt zich zelven 't eerſt ligt in der dooden rij.

Hij, die zoekt ſchat op ſchat te hopen,
Wiens gouddorſt nimmer wordt verzaad,
Kan door geen' rijkdom zich vrij kopen,
Dat hij niet onverwagt het Sterflot ondergaat.

Een Zeeman, pas 't gevaar ontvloden
Der ongeſtuime pekelvloên,
't Geen hem deedt ſterven duizend dooden,
Treedt naauw'lijks vaak aan land dan om naar 't graf te ſpoên.

De vreugde deedt een' Chilon ſneven.
Een bies ſneedt Eleus tijdperk af.
Een graat verkortte Priſcus leven.
Door droefheid wierdt Homeer geploft in 't aak'lig graf.

Een

Een hair deedt Romens Raadsheer (1) flikken.
Een vlieg den grooten Adriaan. (2)
Wie moet niet op het denkbeeld schrikken,
Dat de geringste zaak kan einden ons bestaan?

U, u alleen maar, Albewusten,
En grooten Bouwheer van 't Heel-Al,
Kan geen verandering ontrusten,
Die staêg den Sterveling bedreigt op 't Aardsche dal.

Bestuur ons' gang dus, Hemelkoning,
Zo langwe op 't ondermaansche zijn,
Datwe altoos staan gereed de woning,
t'Erlangen van geluk voor die van ramp en pijn!

Wat kan ons dan de broosheid schaden
Waarmede ons leven gaat gepaard?
Die, gij, ô Noordstar! op de paden
Der Waereld toelicht, is niet voor den Dood vervaard;

Bewust, dat, naar de wentelingen
Met moed te hebben ondergaan,
Hem in de ruime Glorie-kringen,
De Hemelvreugd verwagt, die eeuwig zal bestaan.

(1) Fabius.
(2) Paus Adriaan den Vierden.

DAMON
AAN
AMINTAS EN CLORIMENE.

Eerste Brief.

Damon, een der Veldelingen,
Zong niet verre van de Lee, (*)
Weidend' langs de groene klingen,
Rijk van klaver, 't wollig Vee;
d'Echo 't horend' ging zich spoeïen
Daar het IJ en d'Amstel vloeïen,
Waar zij 't Zangstuk deelde meê.

Wil Amint' de Stad verlaten:
Koom met Clorimeen op 't land:
Kiest voor al 't gewoel der straaten,
't Geen de zachte rust verbant,
Rhijnlands groene wandeldreeven,
Daar 't eenvoudig Herders leven
Reine vreugd geeft aan de hand.

Al-

(*) Een Rivier een quartier Uurs van Leiden.

Alles krijgt in deze ſtreeken
Door de Lente een nieuwe jeugd:
Beemden, Boſſchen, Velden, Beeken
Geven blijken van hun vreugd:
Pales gladde mellek-koejen
Ziet men dart'len, hoort men loeïen;
Niets verwekt hier ongeneugt.

Lewerikken, ſchel van keelen,
Zweven, zingend', boven 't hoofd:
't Lief gezang der Philomeelen
Dat van 't ander choor verdooft:
't Hom'lend Bijtje, waard te roemen,
Azend' op de Lente bloemen
Door zijn' dieſſtal winſt belooft.

't Blaetend Vee ſpringt door de weiden:
't Geitje dartelt in het veld:
Ambergeuren zich verſpreiden:
Snapſter Echo 't deuntje meldt
Waar meê Dafnis, d'eer der knaapen,
Zogt door klagen trooſt te rapen
Voor het wreede mingeweld.

Net

Net beplante Wandeldreeven:
't Voettapijt, met bloem en kruid
Kunſtig door Natuur geweven,
Lokken ziel en zinnen uit:
Aangenaame Luſtprieelen,
Digtbelommerd door Abeelen;
Maken verder 't hart tot buit.

Gints ziet men de paarden zwoegen,
Om des akkers harden grond
Door het kouter om te ploegen:
Daar den Boer de taaje klont
Met de ſcherpe ſpaê doorſnijden;
Hoop van winſt komt hem verblijden
Met den lieven Morgenſtond.

Met een bootje voort te roeïen
Door een' kriſtallijnen vliet,
Of, al zeilend', heên te ſpoeïen
Onder 't zingen van een liedt,
Of in 't bloemrijk veld, vol geuren,
Leew'riks neſtjes op te ſpeuren;
Doet verdwijnen 't ziel-verdriet.

Viſch-

Vifchjes in het net te jagen
  Is een deel van 't Landgenucht:
't Schoon gezicht van 't vrolijk dagen
  Van Auroor' aan d'Oofter lucht,
Opgevolgd van Zonnenglanfen
Aan de purpren Hemeltranfen,
  Maakt dat alle kommer vlugt.

Cierelijke Hofgeftichten,
  Groene laanen, net gefnoeid,
Aangenaame Landgezichten,
  Een Rivier, die zachtjes vloeit,
En zich buigt in honderd bogten,
Die vallei en beemd bevogten,
  Geven dat de vreugd fleeds groeit.

't Kruid en teêre Roozenknopjes,
  Daar de frifsche daauw op is
Zaamgeftold tot paerlen dropjes;
  Geurig groente, bloejend Lis
En gepluimde Zangkoraalen,
Die de blond' Auroor' inhalen,
  Boeten al het Stads gemis.

G Lie-

Lieve, poez'le Herderinnen
  Als de Schuim-Godin van Leeft —
Doch, waar dwalen hier mijn Zinnen?
  't Was verwond'ring, die mijn' Geeft,
Hart en Ziel hielt opgetogen:
'k Zwijg' van boezem, hals en oogen;
  Gij zijt voor 't outaar geweeft.

Kieft voor het gewoel der Steden
  't Stil en zielbetov'rend Land,
Daar de drie Bevalligheden
  Gaan ten reïe hand aan hand:
Koom, Amintas, deez Landouwen
Eens met Clorimeen befchouwen
  Eer de Zon op 't heetfte brandt.

DAMON

AAN

AMINTAS EN CLORIMENE.

Tweede Brief.

Gedachtig aan het gul onthaal,
Den zoeten ommegang en groote Vriendschaps blijken,
Zendt Damon in der Dicht'ren taal
[Verheugd, dat weêr zijn schrift mag met de naamen prijken
Van zijn' Amint' en Clorimeen]
Een schets van Dankbaarheid uit het Bataafsch Atheen.
'k Herdenk' met vreugd, hoe wij, gerust
Te zamen neêrgezeten,
Vernoegd den tijd versleten:
Geen veege zorg was mij bewust,
Als ik mij in den kring bevond van uwe Vrinden,
Zo regtgeaart, dat nooit hun weergaê is te vinden.

't Zij dat ik in uw boekerij,
ô Braave Amint'! mij mogt verlusten;
Of met ú aan den Zoom van 't IJ
In koele schaduwe van 't hoog geboomte rusten,
Bevrijd van 't gloeïend Zonnenvuur,
De week was mij een dag, de dag scheen mij een uur.
'tHerrin'ren kan mijn ziel vermaken,
Hoe ik met menig kunst Meceen
't Geluk genoten hebb' door u bekend te raken,
Wier zoet gezelschap deedt besteên
Den overigen tijd in reine zielsgenuchten,
Wen zij in Pindus Hof hun werkzaam brein verluchtten.
Zou 'k al 't vermaak, mij aangedaan,
ô Braave Vrienden! hier afmalen;
'k Verloor op dezen Oceaan
Mijn streek en zou gewis op 't ruime nat verdwaalen;
'k Mogt ook uit het gezicht de ree
Verliezen, stak mijn kiel nog dieper in deez Zee.
Mijn Zangster wil met blijde klanken,
Amint' en Clorimeen,
U slegts voor 't gul onthaal bedanken,
Dus wil zij Landwaarts treên
En zegt u driewerf dank voor alle de vermaaken,
Die Gij haar bij 't verblijf in Gysbrechts wal deedt smaaken.

EEN

EEN

ZEE-STORM.

Hoe lieflijk lacht de Zee ons aan.
Hoe glinst'ren door de Zon haar tuimelende baaren,
Die in bedrog Sireenen evenaren,
Wel schoon in schijn, maar vol gevaaren,
En wier gestreel koomt duur te staan.

Zie daar heur's valschen aart een blijk.
Naauw scheen het Oppervlak met zilver overtogen:
Pas blonk het Zonnengoud aan d'Opperboogen:
Geen Winden onbesuisd heên vlogen:
De Lucht was helder en gelijk:

Matroos hadt naauwlijks binnen boord
Een vrolijk Zeemans liedt, al werkend', aangeheven:
't IJsvogeltje op den vloed zijn neſt doorweven;
Of 't Onweer doet hen ſidd'ren, beven.
De vreugde wordt eensklaps geſtoord.

Een wolk bedekt het Zonnenlicht.
Men hoort rondom 't geluid der ſchorre Donderſlaagen.
De Zee, ontroerd door 't woên der Hagelvlaagen,
Ziet men het Schip dan luchtwaart dragen,
Dan nederploffen uit 't gezicht.

De Winden ſtrijden met elkaêr,
Vermeerd'ren d'ijslijkheid van 't zien der Blixemſchichten,
Wier kleurde vlammen nu alleen maar lichten
En tonen binnen boord gezichten,
Verbleekt door 't nad'rend doodsgevaar.

De

De woedende Oceaan voert met
Een groot gebruisch den krijg nu tegen Wind en Wolken,
Perst met geweld uit d'onderaardsche kolken
Zijn magt, wie met geen scherpe dolken
Wierdt immer paal noch perk gezet.

Wat naar gekerm vervult de Lucht!
Men ziet het moedig hart des Zeemans nu bezwijken.
Hij bidt, hij schreit, hij zoekt den Dood t'ontwijken
En doet op 't allerkrachtigst blijken,
Dat alle hoop hem is ontvlugt.

Het denken om zijn gaê of kindt
Of bloedverwanten doet het vogt uit d'oogen spatten.
Hij werpt in Zee, als ballast zijne schatten.
Zijn handen, bevend', all' aanvatten
't Geen hij tot redding dienstig vindt.

Men kapt, gansch radeloos, den mast.
Elk wil door pompen 't Schip voor 't zinken nog bewaren,
Niet langer meer bestand voor 't woên der baaren;
Doch thans kan niets meer evenaren
Hun rampen, nu de kiel raakt vast.

De scherpe punten van de rots
Doen met een groot gekraak de hulk te barsten stoten.
Men hoort het jammerlijk gekerm vergroten,
Nu 't vaste Stervuur schijnt besloten
En zij ten prooi van 't golf geklots.

Zie hier het ijsselijkst gezicht.
Deez tragt nog op een plank het doodsgevaar t'ontkomen:
Die tart door 't zwemmen het geweld der stroomen:
Daar and'ren, spart'lend', wordt benomen
Door 't zwalpend nat het Levenslicht.

Een

Een hoop bereiken, afgemat,
Op 't laaſt de ſteile klip, het voorwerp van hun pogen,
Waar op zij zien geſtaêg den Dood voor oogen;
Van ſpijs ontbloot, van hulp ontogen,
Hun graf in 't kielverbrijz'lend nat.

Maar — zie, hoe helder wordt de Lucht.
De gouden Zon verſchuift de zwarte wolkgordijnen.
Men ziet haar koeſt'rend Licht weêr glansrijk ſchijnen,
Den Stormwind op haar komſt verdwijnen,
De Donderbuïen weggevlugt.

Doch wat een aakelig toneel
Wordt weêr geopend door den glans der Zonnenſtraalen!
Een Zee, vol lijken, wrakken, kiſten, baalen,
Die op de golven rijzen, dalen,
Zienwe in dit ijsſ'lijk tafereel.

De klippen zijn aan allen kant
Bedekt met Menſchen, wel 't gevaar der Zee ontkomen;
Doch wien de hoop op redding is benomen:
De traanen langs hun wangen ſtromen,
Nu 't Stervensuur ſtaat voor de hand.

Men hoort een naare jammerklagt
Heên klinken over zee en langs de barre ſtranden
Om vriend of lieven gaê of huw'lijks panden,
Die men, helaas! ontzield ziet landen.
Het hardſte hart wordt hier verzacht.

Hoe lief'lijk ge ons, ô Zee! lonkt aan:
Hoe ſchoon het Zonnenlicht doet glinſteren uw baaren;
Men ziet u de Sireenen evenaren,
Wel ſchoon in ſchijn, maar vol gevaaren.
Uw vriend'lijkheid koomt duur te ſtaan.

RHIJN-

RHIJNLANDS WANDELVERMAAK;

VELDZANG.

De jonge Veldenaar, door Liefdengloet gedreven
Tot zijn Geboortenplaats, zingt het vermaak van 't Land:
Verheft het Veldgezicht, en roemt het Buiten Leven
Waar toe hem Rhijnland geeft de stoffen aan de hand,
't Geen, in 't Vermaak'lijkst oord van Nederland gelegen,
Wijkt voor geen plaats van dat Gewest in wandelwegen.

Mijn fluit, help nu den Lof vermelden
Van 't hartverrukkend Veldgezicht!
Verhef den roem der Klavervelden,
Van bosch, van duin en oud gesticht
Der zielbetov'rende Landouwen
In 't rond van mijn Geboortenstad!
Doe elk het Landvermaak beschouwen,
't Geen het Bataafsch' Atheen bevat!

Wordt

Wordt Griekenland ten top verheven,
Wijl 't tekens der Al-oudheid toont?
Tree maar langs Rhijnlands groene dreven,
Eer door Romein en Cat bewoond:
Hier zult ge ook overblijffels vinden
Van Wapenhuizen en Abdij,
Zo ge onder hoog-gekuifde Linden
Een wand'ling doen wilt langs een rij
Van cierelijk beplante hoven
Naar Valkenburg, dat roemen mag,
Dat 't alle Dorpen ging te boven,
Toen eertijds 't Graafelijk gezag
't Kon tegen allen aanval ftutten
En voor 't Vijandelijk geweld
Door een' Romeinfchen (*) burg befchutten
Gelijk ons het Gefchietboek meldt.
Wie roemt hier de bekoorlijkheden
Niet van het ftrelend Landgezicht?
Terwijlwe in 't malfche klaver treden,
Befchouwt het oog een oud gefticht,
Een bofch, rivier; of hooge duinen
Van Waffenaar in het verfchiet,
Verheffende haar witte kruinen;
Hier hoort men 't zacht geruifch van vliet

En

(*) Geplaaft voor het huis Torenvliet.

En ſtroomen, die het veld beſproeïen
En kronkelen door d'akkers heên,
Terwijlwe 't Land zien overvloeïen
Van Wol en Rund-vee, waar wij treên.
De blanke Zwaan ziet men hier dart'len
En zwemmen in den klaaren Rhijn:
Den Snoek en 't vrolijk Baarsje ſpart'len
In 't helder vloeïend Kriſtallijn:
Terwijl de looze Viſſchers zetten
Wat verder fuik en ſchakels uit,
En maken ſchielijk door hun netten
'**t** Onnozel Viſchje tot een' buit.
Gints ziet men dorpen, daar gehuchten;
Wat verder weêr een aad'lijk ſlot:
Den Boer hier, wel vernoegd, zijn vruchten
Inzaam'len. ô Gelukkig lot!
Wie zou voor 't aangenaame leven,
Het welk men op het Land geniet,
Niet al 't vermaak der Steden geven,
Wanneer men 's Landmans ſtaat beziet!
Gints ſtreelt een ander voorwerp de oogen,
De klei door 't vuur verkeerd in ſteen:
Men ziet 't vernuft des menſchs dus pogen
Door Kunſt te leveren het geen

Nie

Natuur geweigerd heeft deez Landen.
Wat verder fchijnt wel Etna of
Vefuvius op 't felft te branden.
Ons Land fchenkt evenwel geen ftof
Om die onlesb're Vlam te voeden.
Maar zacht! mijn Zangfter, ftel uw hart
Geruft, gij ziet geen' Vuurberg woeden
Als den Siciliaan benart.
't Zijn Kallekovens, die ons vormen
De ftof, die Muuren zamenhecht
En uit doet ftaan de felfte ftormen,
Waarze anders wierden door geflecht.
Hier ziet men 't loffen, torfen, dragen
Der fchulpen, anderen weêr blij.
De turven brengen en bij laagen
In d'ovens fchikken op een rij.
Dat wij ons nu op reis begeven,
Mijn Zangnimph, onder 't groen geboomt'
Naar Catwijk door de Wandeldreeven,
Waar langs de Rhijn al kabblend ftroomt;
En we ons van daar langs groene heggen
Heênfpoeden naar de Zeekuft, daar
Weleer Caligula liet leggen
Een Legerplaats en met zijn fchaar'

Van

Van dappere Romeinsche knegten
Op 't steken van de Krijgsklaroen
Ging 't woedende Element bevechten
En zich als Overwinnaar spoên
Naar Rome's Capitool, beladen
Met hooren, schulp en zeegewas,
Als Zegetekens door zijn daaden
Verkregen op Vorst Nereus plas.
Laat ons, mijn Zangeres, eens treden
Langs dit beruchte slagveld en
Verheffen de bekoorlijkheden
Die 't strand en zee uitleveren.
Hier kan men op het duin beschouwen
De Stad en Dorpen in 't verschiet,
Van ond'ren welige Landouwen,
Aan d'andre zij' men Pinkjes ziet
d'Een Zeilen, andere Laveren,
Een derde tegen het geweld
En branding van de Zee zich weren.
't Is al in roer op 't Pekelveld.
Die 's bezig om de Vracht te ontschepen:
Deez' schikt de Visschen op het strand
Om af te slaan; hier ziet men slepen
En dragen: anderen het wand

Op

Op 't yvrigst boeten: gints weêr lopen
 Naar Leiden toe, met Visch belaên:
Elk wil het eerst en duurst verkopen
 Dus haast zich yder in het gaan.
Hier zuilt men Schulpen, daar Garnaalen:
 Een kar wat verder zeewaarts trekt
Om 't nat uit Nereusvloed te halen,
 't Geen tot gebruik der Zoutkeet strekt.
ô Catwijk! gij zijt waard te roemen
 Als 't eerste Zeedorp van ons Land,
En uw bewooners ook te noemen
 Eenvoudig, gul, met milde hand
Uitdelende hun Liefdengaven
 Aan Dorpelingen, stram en oud,
Die zij voor 't zwoegen en het slaven
 Voorzien van 's Levens onderhoud.
ô Catwijkers! bij u herleven
 De vorige eeuwen, toen men zag,
Door Edelmoedigheid gedreven,
 Een' Burgermeester (*), daar hij plag
Het land te spitten en te ploegen,
 Met moed te keer gaan het geweld;
En, naa zij 's Vijands magt verjoegen,
 Weêrkeren tot den ploeg in 't veld.

Zo

(*) Cincinnatus.

Zo ziet men ook uw' Overheden,
Eenvoudig, met een blij gelaat,
De netten boeten, wel te vreden,
Niet kennende onderſcheid van ſtaat,
Natuurbeſchouwer! koom hier leren;
Hier kunt gij door beſpiegeling
Het oog verluſten, en vermeêren
Uw kennis door verandering
Van zaaken, die de woeſte golven
Opwerpen. Wat bevat gij niet,
ô Zee! al ſchatten, die bedolven
Zijn in uw' boezem! ja wât ziet
Men niet al wonderlijke dingen,
Die door heur fraaiheid 's Vorſten oog
Steeds boeïen aan beſpiegelingen
Door U verſchaffen; doch, hoe hoog
Ik op mijn fluit uw' lof verheffen
Zou willen, ik ſchoot veel te kort.
Apel's penceel kan zelf niet treffen
Al 't ſchoon, dat hier gevonden wordt.
'k Wil liefſt, wijl ik de Zon zie dalen;
Zij zich verbergt in 't pekelnat;
Bij 't ſchemerlicht van heure ſtraalen
Te rug gaan keren naar de Stad.

Nu ziet men de Konijntjes hupp'len
Zich veilig achtend voor gevaar,
Aflekkende van 't gras de drupp'len
Des Daauw's, een lekkernij voor haar.
Wat nut verstrekt gij niet, ô duinen!
Voor dit ons lieve Vaderland!
Verheft vrij uwe witte kruinen!
Gij, die de Zee als aan een' band
Gekluisterd houdt en heure golven
Kunt dwingen, die door haar geweld
Wel ras ons gansche Land bedolven,
Indienge aan heur geen paalen steld'!
Laat ons nu onderweg beschouwen
Rhijnsburg, een Dorp van ouds vermaard,
Door overblijffels van gebouwen,
Die onze opmerking wel zijn waard.
Doch ik moet eerst den lof vermelden
Van uwen omtrek, lustig oord!
Rondom met akkers en met velden,
Waar in men zwevende orgels hoort.
Hier ziet men 't Kooren welig groeïen;
Daar Hennip; hier streelt door haar' geur
De Bonenbloesem; gints ook bloeïen
Aard'appelen, zeer fraai van kleur;

Wijk

Wijk, Zeuxis, met uw kunst paneelen!
Als men 't natuurlijk schoon beschou't,
Verdwijnt het fraai van uw taf'reelen.
Wijk Tempe! wijk Arcadisch woud!
Hoe schoon U de penceelen malen
En 't Dichterdom U ook verheft,
Gij kunt niet bij dit Eden halen,
Waar in men al uw schoon aantreft.
't Schijnt of Pomona heeft verkoren
Ter woning dit vermaaklijk oord.
Hier is Saturnus Eeuw herboren:
Geen vreugd wordt hier door ramp gestoord.
Deez plaats kon Petronell' (*) behagen
Ter stigting dier beroemde Abdij
Voor eed'le Vrouwen, die heur dagen
Daar sleeten, vergenoegd en blij.
De Muur alleen kan ons nog tonen
Waar dit Gebouw eer plagt te staan.
Gij wilt, ô Tijd! dus niets verschonen;
't Moet alles door uw Sikkel gaan.
Doch uwe naam zal altoos duren,
ô Rhijnsburg! dat in U bevat

Het

(*) Petronella, Vrouw van Graaf Floris den Vetten stigtte deze Abdij Anno 1144.

Het koud gebeent' van Palinuuren,
(*a*) Beſchermers van ons Land en Stad.
G'j blijft vermaard ook door 't verrigten
Der wijdberoemde Indompeling
Van Codde's volgers (*b*), die hier ſtigtten
De plaats, van hun vergadering.
Maar laat ons weder Steêwaarts treden,
Mijn Zangnimph, 't Groenenſteegje (*c*) door
Langs beekjes vol bekoorlijkheden,
Wier zacht geruiſch ſtreelt het gehoor.
'k Zie hier niet verr' af Oeſtgeeſt leggen,
Welks Tempelgrond, gelijkwe Oudaan
In 't Roomſch geſchietboek (*d*) horen zeggen,
In hoogte zelfs gelijk zou ſtaan
Met 't ſpits des Sparendamſchen toren:
Hier wordt 't Gewijde Kerrekhof,
Door Pausgezinden uitverkoren,
Gevonden; doch ik ſtaak' deez ſtof

En

(*a*) Verſcheide Graaven en Gravinnen. zie de Lijſt bij Schriverius, in zijne beſchrijv. der Holl. Graaven.
(*b*) Ook Collegianten en Rhijnsburgers genaamd; zie Janicon Republ. 1. d. p. 34.
(*c*) Een ſmal pad tuſſchen den weg van Oeſtgeeſt en Rhijnsburg.
(*d*) Zie Oudaans Roomſche Mog. pag. 12.

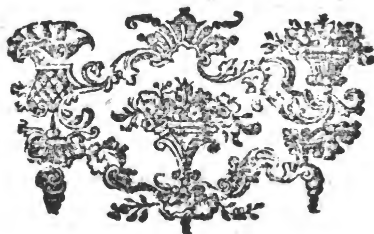
En wil liefst — maar wie koomt hier strelen
  Mijn ooren door een zoet gezang?
't Is een der schelle Philomeelen.
  Verrukk'lijk beesje! blijf nog lang
In deez bekoorelijke streeken!
  Maar wagt u wel voor het gefluit
Der Voogelaars, die door hun treken
  U zien te maken tot hunn' buit.
Mijn fluit! ei! wil uw' Veldzang staken
  'k Voel mij te zwak om al het schoon
Te melden van deez Landvermaaken.
  Dit eischt, ô Rhijnland! hooger toon.
Dus zal 'k in schaduw' van de boomen
  Mijn' weg vervolgen naar de Stad
Langs beekjes, die met groene zoomen
  Geboord, aan beide kanten 't pad
Langs malsche klaverweiden vlieten
  Waar men zich 't grazend Vee ziet baên
In vrucht'bren daauw en vreugd genieten,
  Door zorg noch kommer aangedaan.
Maar wat gebouw trekt hier mijn oogen?
  ô Pronk en konststuk! wonder Poort! (*)

Op

(*) De Rhijnsburgsche Poort naar de Dorische Bouworde voltrokken.

Op u mag 't Leidsch' Atheen wel bogen;
  Geen land bragt ooit uw weergaê voort.
Laat Romen en Corinthen roemen
  Op Bouwkunst; gij verdient meer lof
Dan al wat men van hun kan noemen;
  Gij gaaft mijn fluit ook speelen's stof,

Hier staakte Veldenaar zijn' Zang: trad wel te vreden
Naar huis en lag te rust zijn afgematte leden.

STICH-

STICHTELIJKE GEDACHTEN

OP DEN

EERSTEN DAG

VAN HET

JAAR MDCCLXXI.

Hoe rolt het rad der wentelende dagen
Met ſnelle vaart en zonder ſtille ſtaan!
Toenwe ernſtig de ontſlipte jaaren zagen
Eer zij hun' loop nog hadden aangegaan;
Een ruime zee vertoonden ons hun kringen;
Een' Oceaan, wiens eind' is onbekend;
Doch zien wij met wat ſnelle wentelingen
De grijze Tijd hun' kreits heeft omgerend;
Dan moeten wij uitroepen en met reden:
Ons leven is een ſchaduw en niet meer.
Wat roemen wij nog dwaaslijk hier beneden
Op duurzaamheid van ſchoon en goed en eer!

Niets, niets op Aard' kan men bestendig heten:
 't Standvastigst is verandering bereid.
Hij maar alleen, wiens Hand 't Heel-Al kan meten,
 Blijft, die Hij is en was, in Eeuwigheid.
Zien wij eens op de ras vervlogen jaaren,
 Die als een droom in ons gehengen zijn
En dan met vreugd dan rouw zijn heên gevaren;
 Ontsluitenwe eens, bezadigd, het gordijn:
Men ziet een reeks van Vrienden ons ontogen,
 Deez' in zijn jeugd [gelijk een roos op 't veld,
Door storm geknakt, waar op men plagt te bogen]
 Ten voorbeeld ons der nietigheid gesteld:
Dien weder, hoog van dagen, zat van leven,
 [Gelijk een eik, wiens grijsheid luister gaf
Aan 't woud, wordt van den wind ter neêr gedreven]
 Door 's Doods geweld geploft in 't aak'lig graf.
Ach! hadt dit op ons ziel maar kunnen maken
 Meer indruk, daar 't ons als gedurig zegt:
Wie weet of 't u van daag ook niet zal raken,
 U, die zo diep in schuld bedolven legt
En niet bequaam, wen u het Alvermogen
 Eens onverwacht opeischt voor zijnen troon,
Om uwen staat voor des Alzienders oogen
 Te leggen, dan met siddering, ten toon.

Be-

Beſchouwenwe eens de vreeſſelijke plaagen,
Waar door ons Land geſtaêg gefolterd werdt,
En zo wij ons dan eens met ernſt vragen
Naar d'oorzaak van deez rampen, zo vol ſmert:
Hier kunnen wij den grond zeer ligt van peilen.
Ons zondig hart, ons zondig hart alleen
Beſluit in zich de Springbron der onheilen.
Ons zondig hart ontvonkt Gods grimmigheên,
En maakt het vuur van 's Almagts wraak aan 't gloeïen;
En wel te recht. want ſlaan wij eens 't gezicht
Op al het heil, 't geen Hij ons toe deedt vloeïen
Van zijnen troon in 't ongenaakbaar licht:
Wat wierookgeur van dank is toch ontſloken
Op 't reukoutaar van 't hart voor 's Hemels Heer?
Wien heeft er ſtof tot blij gejuich ontbroken,
Daar zegen droop bij volle ſtroomen neêr?
Dan, ach! wie moet niet ſchaamrood thans bekennen,
Nu men gevoelt de hitte van Gods wraak,
Dat Hoogmoed heeft de ziel van 't ſpoor doen rennen;
Dat Welluſt was een yders doel en baak
Toen Voorſpoed hem bejegende allerwegen;
Toen het, wel eer gelukkig, Nederland
Zag 's Hemelsgunſt, gelijk een' vruchtb'ren regen,
Neêrvloeïen mild en blij aan allen kant?

Keert, keert met mij, ondankb're Landgenooten,
Met een oprecht berouw van 't dwaalſpoor af.
't Boetvaardig hart wordt niet van Hem verſtoten,
Die voor ons heil zich tot een' Midd'laar gaf.
Laat het gezicht der ijsſelijke rampen,
Het Waterwee, de Veepeſt, Duuren tijd,
Wier aakelige en ſchadelijke dampen
Verduiſt'ren 't Licht der Welvaart wijd en zijd,
Laat dit tafreel ootmoedig ons doen buigen
Voor een' geducht maar ook menſchlievend God:
Laat ons, verneêrd in zak en aſch, betuigen;
Rechtvaardig is ons alleraak'ligſt lot.
En laten wij daarwe ons nog toe zien lonken
Door Vrijheid, Vreê en d'Euangelie-Zon,
Die in ons Land nog ſpreidt haar held're vonken,
Recht dankbaar treên tot der Algoedheids Bron.
Dat wij van 't pad der Zonde wederkeren
En ons niet meer vergapen aan den ſchijn.
Dat wij de Deugd betrachten, volgen, eeren;
Zij ſchenkt vermaak: de Zonde ſmart en pijn.
Maar dat wij ook eerbiedig ons begeven
Tot 's Almagts troon, dien zetel van genaê:
Der Geeſten God, den Heer van Dood en Leven
Genaken met gebeên, eer 't is te ſpaê;

Of

Of Hij, die nu in gramschap is ontsteken,
  Wiens wraakbazuin heên klinkt door Nederland,
Vergeven wou ons snoode zielsgebreken
  En zegen toe doen vloeïen hand voor hand.
Koomt. bidden wij, dat uit de gloriezaalen
  Den Heil'gen Geest zijn' liefdenrijken gloet
Laat' in ons hart op 't glansrijkst nederdalen
  En door zijn kracht voor struik'ling ons behoed',
Opdat, wanneer ons d'adem zal ontslippen,
  Het nietig vleisch weêrkeeren tot het stof,
Een blij gezang mag vloeïen van ons lippen,
  Op 't heuchelijk vooruitzicht, tot Gods lof.
Opdat wij, als het wigtig uur zal dagen,
  Dat Jezus roep' bij het bazuingeschal:
Staat, Dooden, op om 't vonnis weg te dragen,
  't Geen over u de Godheid vellen zal;
Wij dan met vreugd ter grafspelonk uittreden
  Om in te gaan in 't blinkend Hofgesticht,
Door d'Almagt zelv' in 't Rijk der Zaligheden
  Tot een paleis en woning opgerigt;
Opdat wij voor zijn voetbank neêr gebogen
  Met Lofgeschal, gejuich en dankbaarheid
Het Burgerschap van Siön krijgen mogen
  Daar 't Eng'lenchoor Jehova's roem verbreidt.

AAN

AAN DE

DICHT-KUNST.

ô Eed'le Dichtkunst! die van 's Hemels blaauwe transen
Op de aard zijt neêrgedaald,
En met uw God'lijk vuur, vol van verkwikb're glansen,
Uw minnaars steeds bestraalt,
Laat door den held'ren gloet en schitterende vonken
Der starren, waar 't gezicht
Uw hemelblaauw gewaad op 't luistrijkst meê ziet pronken,
Mijn geest thans zijn verlicht;
Opdat ik uwen lof in maatzang mag verheffen
Recht en naar zijn waardij
En uw bevalligheên op 't allerschoonste treffen
In 't sprekend schilderij.
Laat een Agripp', belust op schelden, u verdoemen!
Dat and'ren op zijn spoor
U de allerydelste der vrijë konsten noemen!
't Verdooft geenzins uw' gloor.

Hoe

Hoe meer de Kamomil met voeten wordt getreden,
Hoe ſterker geur zij ſpreidt;
Dus daagtge ook, ſchoone Maagd, door wangunſt fel beſtreden,
Met meer aanloklijkheid.
Op hen, die tegen u geſtaêg hun gal uitbraken,
Door wrev'le nijd vervoerd,
Kan men de gouden ſpreuk zich beſt te nutte maken:
[Dus wordt hun mond geſnoerd]
„ Zij noemen and'ren gek, om zelv' niet dwaas te ſchijnen." (*)
Gelijk men voor den gloet
Van 't blakend' Zonnenvuur de nevels ziet verdwijnen
Met overſnellen ſpoed;
Dus ziet men 't heilloos rot van uwe haters wijken,
ô Eed'le Dichterij!
Als in uw Tempel 't ſchoon, waarmeê gij ſtaat te prijken,
Beſchouwd wordt van nabij.
Kon Orpheus door uw hulp de woeſte dieren temmen,
Bedaren een' Orcaan,
Een rots vermurwen, het geweld der golven ſtremmen,
Als de Oudheid doet verſtaan.

Ver-

(*) Nemo alteri ſapere concedit, ne ipſe deſipere videatur. Cardanus.

Verheve Dichtkunst! 't leert uw overgroot vermogen,
Waar door het wreedste hart
Zijn dolle driften staakt, tot zachtheid wordt bewogen,
Wen 't in uw' strik verwart.
Wanneer zich in de ziel een felle storm van tochten
Verheft met groot geweld,
Door wienze op het verwoedst geschokt wordt en bevochten,
Ja zelfs tot wanhoop helt;
Dan kunt gij door uw hulp 't onthust gemoed bedaren:
Gelijk men ziet op zee
Het onweêr opgeklaard en 't woest geklots der baaren
Gebroken en gedwee,
Wanneer 't alkoestrend licht door zwarte wolkgordijnen
Met gouden straalen breekt
En al 't gevaar en vrees doet door zijn komst verdwijnen,
Den Zeeman moed in spreekt.
Roemwaarde Dichtkunst! 't is door uw bekoorlijkheden,
Dat zich de Deugd een pad
In 't hart der menschen baant, de ziel kan overreden
Haar te achten als een' schat,

Veel

Veel grooter dan al 't goed, het geen ons d' Aard kan ſchenken
Uit haaren milden ſchoot,
Een' rijkdom, wien geen tijd noch rampen kunnen krenken,
Onſchendbaar door den Dood.
Den ruuwen weg der Deugd dekt gij met ſchoone bloemen;
Dus wij, op haar bekoord,
't Betoverend vermaak der roozenpaden roemen
En treên gemaklijk voort,
't Nieuwsgierig oog rondom beſchouwend' de cieraaden
Van 't zedelijke ſchoon:
Terwijl men, ongemerkt, leert rigten all' zijn daaden
Op 't ſtrengſt naar heur geboôn.
De Speelkunſt, ſtrelende met aangenaame klanken
't Graag luiſterend gehoor,
Onſchatb're Poëzij! heeft u alleen te danken
Al haar bedrijf en gloor:
Gelijk, wanneer de ziel uit 't lichaam is gevlogen,
't Ganſch onbeweegbaar is,
Dus zouze ook zonder u ontberen haar vermogen
En 't ſpoor geheel zijn mis.

Wat

Wat kunst mag nevens u den naam van God'lijk dragen,
ô Lust van God en mensch!
Dat nooit uw gloriezon mag eindigen te dagen,
Is aller braaven wensch.
Gods Bondvolk, reeds van ouds met hoogverheve Psalmen
En konstig Feestmuzijk
't Gewijde Tempelchoor gewoon te doen weêrgalmen,
Geeft d'allerklaarste blijk,
Hoe gij, verheve Kunst, de Godheid kunt bekoren,
Wen gij heur wond're kracht,
Haar eer en heerlijkheid in maatgezang doet horen
Aan 't menschelijk geslacht.
't Ontbrak mijn' loggen geest uw' lof volmaakt te zingen,
ô Reine Hemelmaagd!
Maar wat behoeft gij roem van zwakke stervelingen,
Die 't merk der Godheid draagt!
Bloei, eed'le Dichterij, tot eer van 't Alvermogen,
Tot dat de taaïe spil,
Waar 't aardsch toneel op rust, wordt van haar plaats bewogen,
Naar 's Albestuurders wil.

VER-

VERANDERING.

Veldenaar, op zang beluſt,
Door geen verdriet geprangd noch naare zorg ontruſt,
Dacht op zijn' rieten halm een' minnendeun te quelen
En 't ſchoon van Silvia te roemen onder 't ſpelen.
Hij zong van haar bevalligheên
Veel fraajer in zijn oog dan die der Schuimgodinne:
Verhefte 't ſchoon van leeſt en leên
Tot aan des Hemels tinne:
Hij prees het lief gelaat en de oogen, die zijn hart
In liefde deden gloeiën;
Maar de ongevoeligheid, waarin zij 't marmer tart,
Gedachtig wordend', deedt zijn liedt ten einde ſpoeiën.
Wat zing ik, riep hij, ganſch verſtoord?
Een onvermurw'bre rots is eer gedwee te maken
Dan 't hart van Silvia te ſlaken,
En daarbij wordt mijn zang niet eens van haar gehoord.

Toen smeet hij 't Herderszangtuig n der
En kreeg een krijgsklaroen van den berookten wand,
Om niet dan Heldendaên, veel grooter dan de veder
Een's Griek ooit bragt in 't licht, te blazen door het land.
Het legerrijtuig liet hij door de velden hossen,
Het hijgend' Oorlogspaard voortslepen het mortier,
De lucht weêrgalmen van het veldmuzijk en 't lossen
Van 't donderend' geschut, uitbrakend vlam en vier:
Het scherp gewette zwaard deedt 't bloed ter keel uitspringen
Of kliefde 't bekkeneel van menig dapper Held:
Toen liet hij 't naar gekerm door lucht en wolken dringen
Van het zieltogend' volk op Mavors oorlogsveld;
Maar, wars van 't bloedvergieten
En vrezend', dat de moed der Krijgers rijzen mogt
En nog meer purper nat doen vlieten
Op 't horen van hun' roem, hij zich op nieuw bedocht.
Dus staakte hij 't klaroen te steken,
Hong 't weder op zijn plaats
En ging in een van Rhijnlands fraaiste streeken
Een pijpje roken met zijn maats.

THIR-

THIRSIS.

HERDERS-ZANG.

Nog naauwlijks was Autoor van 's grijzen Tithons zij'
Gerezen, om de komst van 't Zonnenlicht te melden,
Dat uit het bronpaleis van Thetys weder blij
In 't Oost vergulden zou de bosschen, hoven, velden;
Of Thirsis, uitgelokt door 't gloeïend morgenrood,
Wiens gouden glans kwam door een reet des stulpdeurs dringen,
Vreef 't half slapend oog, al geeuwend', en ontvloodt
Zijn loome slaapplaats om een dankbaar Liedt te zingen.
In 't strelend Rhijnland, hooggeroemd door 't schoon gezicht
Van menig bosch, vallei en groene wandeldreeven,
Waar door het voor 't vermaard Arcadie niet zwicht,
Noch in vermaak iets hoeft aan Tempe toetegeven,
Rijst een groen heuveltje in een zielbetovrend oord,
Waar langs een zilv'ren beek, die voor Nonakris stroomen,
Niet wijkt, al kabb'lend, kust den klaverrijken boord,
Beplant met hemelhooge en schaduwrijke boomen.

Hier zette Thirsis zich ter neêr en, na de Goôn
Gedankt te hebben voor de zorg voor hem gedragen,
Liet hij op 't dunne riet deez' herderlijken toon
Heênklinken langs het veld en digt bewasse haagen.
Spring, hupp'lend Geitje, spring in 't malsche klavergroen;
Scheer nu het berggras af met uwe dart'le jongen.
Wil, blaetend Schaapje, naar het zilv'ren bronnat spoên:
Maak in 't beschaduwd dal nu, lustig, rustig, sprongen.
Gaat, loeïend Vee, verheugd ten kossem toe in 't gras.
Wil, moedig Ros, ook door gebriesch uw vreugd bewijzen;
Nu men de gouden Zon uit Nereus vloeïend glas
Op haar robijnen kar naar hooger kring ziet rijzen.
Vlecht, grijze Rhijnvorst, om uw hoofd een' krans van Lisch:
Stort uit de zilv'ren kruik met zacht gebruisch uw stroomen,
Wier edel vogt 't gebloemt en kruid een Nectar is,
Verfrisschend 't dorstig veld en Rhijnlands groene zoomen.
Danst, Brongodinnen, danst langs d'oevers van den vliet.
Boschnimphjes, laat door 't woud uw blij gezang heên klinken;
Nu men ziet Titan's hoofd, 't geen gouden straalen schiet,
Met meerder glans en kracht dan in de Lente blinken.
Draagt, Knaapen, Maagden, draagt de blonde Ceres op
Het zoete druiven sap en honich, versch gezogen
Door Bijtjes uit 't gebloemt' van Hibla's heuveltop:
Brengt vetten Room en Melk aan de uïers pas ontogen:

Leidt

Leidt driewerf d'offerzeug rondom uw Korenland:
Laat driemaal 't ïo door de bosschen vrolijk dringen;
Wijl 't Ceres hoogtijd is, die rouw en druk verbant,
Nu Phœbus kargespan schijnt aan de hoogste kringen.
Zing, schelle Lewerik, den zelfden toon, dien gij
Door 't orgel van uw keel in 't lom'rijk woud liet klinken,
Toen op 't kamillen bed de blonde Adonis bij
Vrouw Cypria neêrdook en Nectardaauw mogt drinken.
Hef, lieve Philomeel, nog eens de zangwijz' aan,
Diege eertijds horen deedt in Latmus groene haagen,
Toen 's nachts Endimion omarmd wierdt van Diaan,
Nu naar de kuissche Astré Apol wordt opgedragen.
Juicht, Herdersknaapen, juicht met aangenaam geschal:
Vlecht bloemfestoentjes voor uw poez'le Herderinnen:
Gaat nu met haar ten rei in 't groene mirthen dal:
Kust in het jeugdig gras uw schoone Zielsvriendinnen.
Plukt Abricoosjes, door den Zomergloet gestoofd;
De Perzik nodigt u haar van den steel te rukken:
De purpre Tuinmoerel het mindre fruit verdooft;
Nu Titan roosjes mag van maagden kaaken plukken.
Verklaar uw oogen nu, vriend Tuinlief, door 't gezicht
Van bloemen, die den gloet van Sydons purper doven,
Van druiven, waarin smaak de Rhodische voor zwicht,
En ooft, veel schooner dan des Corcireërs (*) hoven.
Slaa,

(*) Alcinöus.

Slaa, Veldlief, nu de zein door 't koren op de maat:
Draag uwen rijken oeft, al juichend, naar de fchuuren.
Maai, Weiman, 't welig gras met een verheugd gelaat.
Zing nu op Maro's toon, die d'eeuwen zal verduren,
ô Melkert! wijl gij kaas in teenen korven perft,
Of in uw klaverveld roomzwang're jadders handelt,
Nu 't dorftig Aardrijk door de groote hitte berft
En 't gloeïend Hondsgefternt' wordt door Apol bewandelt.
Vul, zachte Zephirus, met ambergeur dit oord:
Laat een lief koeltje door den hof en velden ruiffchen.
Doe, zilvren waterval, wiens klatring mij bekoort,
Uw water door de fpleet der fteenrots zachtjes bruiffchen.
Laat, zoete daauw, op bloem en vrucht en kruid en plant
Uw friffche druppeltjes tot zachte paerlen worden,
Nu 't gouden Zonnenrad met fterker ftraalen brandt,
Dan in het Lentzaifoen, naar Jovis wijzen orden.
Dus neurde Thirfis en hadt verder voortgefpeeld,
Zo niet een Onweersbui hem Stulpwaart hadt doen fpoeden,
Daar door hem werdt op nieuws een vrolijk Liedt gequeeld,
Tot Phœbus glans weêr fcheen en hij zijn Vee ging hoeden.

POË-

POËTISCHE

VERRUKKING.

Als ik het Starrenheyr zie pralen,
't Geen 't oog doet ſcheem'ren door zijn ſtraalen,
Wordt door den tintelenden glans
Mijn ziel van d'aarde als opgeheven,
Om in beſpiegeling te zweven
Veel hooger dan den Hemeltrans.

Dan denkt zij aan de zaligheden
En vreugde, die in 't Hemelſch Eden,
Voor 't driemaal heilig aangezicht
Der Godheid, door de Hemelingen
Genoten worden, die ſtaêg zingen
Den Lof van 't aller Lichten Licht.

Dan wenscht zij reeds te zijn ontslagen
Uit 's Levenskerker, om te dagen
Met luisterrijker glans en gloet;
En voelt in haar 't verlangen blaken
Om boven 's Hemels hooge daken
Haar vreugd en lust te zien geboet.

Dan haakt zij naar de heil'ge woning
Des allergrootsten God en Koning,
In 't Rijk der Zaligheid gestigt;
Daar goud, smaragden en saffieren
De zaalen en den troon vercieren,
Bestraald door 't ongeschape Licht.

Van vreugd verrukt, meent zij te horen
Het feestmuzijk der Eng'len chooren
Reeds in de blijde Bruiloftzaal,
En waant den glans der Cherubijnen
Te zien voor 't Godlijk aanzicht schijnen
Met d'allerluisterrijkste praal.

Maar

Maar heur gezicht te zwak die glansen
t'Aanschouwen, daalt van d'Oppertransen,
En bidt, ô Heil en Zielen-zon!
Op 't Hemelpad haar toe te lichten;
Dan zalze in 't harte voor U stigten
Een dankoutaar, ô Goedheidsbron!

Als Gij zult 's Levensknoop ontbinden
Doe dan uw Goedheid ondervinden,
En voer haar boven 't Starrenhof,
ô God en Oorsprong aller dingen!
Dan zalze in Sion eeuwig zingen
Tot uwer Goedheids roem en lof.

BERICHT.

Schoon het geval van het Christen Legioen onder Mauritius staande (van 't welke het getal door den een' op 6600, door anderen op 6666 mannen gerekend wordt) van dezen voor echt, van geenen voor valsch, en door zommigen twijfelagtig gehouden wordt; als zijnde van het zelve door Gregorius, Aardsbisschop van Tours, eerst 300 jaaren daarna melding gemaakt; (Zie Leidecker Adam, Mozes en Christus: Esprit Bedrieglijkh. der Deugden: Dubordieu's Verhand. over 't Thebaansche Heyr: Romens op en ondergang en meer andere werken.) dacht het mij egter met de Dichterlijke Vrijheid te kunnen bestaan eene Poëtische Uitbreiding er over te maken; latende nogtans het den Lezer over om het voor echt aantenemen of onder de Verdichtselen der Monniken van de eerste Eeuwen te plaatsen.

TROUW

TROUW VAN MAURITIUS EN HET CHRISTEN LEGIOEN VOOR GOD EN GODSDIENST; DOOR HUN *MARTEL-DOOD* BEVESTIGD.

Toen wreede Maximijn, die in het magtig Romen
Bestuurde 't Rijksgebied met Diocletiaan,
Den naam van Hercules hadt trots'lijk aangenomen,
Naa hij naar 't Capitool, gekroond met Lauwer blaên,
Geleid was door een rij van luisterrijke boogen
Als Overwinnaar met een ongemeene pracht,

En

En hij den valschen Goôn hadt voor der Volk'ren oogen,
  Het offer van zijn' dank, al juichend', toegebragt,
Liet hij Mauritius, d'Eer der Thebaansche Helden,
  Die loffelijk het heyr der Christenen geboodt,
Deez' gruwelijken eisch aan al het Leger melden,
  't Geen buiten Rome's wal een zachte rust genoot,
Dat al, die Hercules (1) en Jovis (2) Krijgsbanieren
          Wil volgen, plegtig zweer'
Voor 't outer, rokende van 't bloed der Offerdieren,
          Capitolijn ter eer',
Hun Oppervorsten, tot hen d'adem zal begeven,
          Altoos ten dienst te staan;
Ontzeggend nimmer voor het heil des staats te sneven
          Bij 't woên een's Rijksorcaan.
Nooit waarde door 't geloei der schorre donderslagen
  De schrik op 't onverwagtst door iemands ad'ren heên
Met meerder hevigheid en ongetemder vlaagen
  Dan bij Mauritius, wiens hart hij reet van een.
ô Helden! (dus liet hij voor 't spits des heyrs zich horen)
  Beroemde mannen, die nooit 't heilloos wierookvat
Toezwaaide aan valschen Goôn, noch 't offer kon bekoren
  Waar 't outer van Jupijn wierdt plegtig meê bespat;
Maximius beveelt mij thans met u te buigen
  In 's Afgods Tempelchoor voor het gewijde outaar:
Capitolinus aan te roepen tot getuigen
  Van onze trouw voor hem bij 's Priesters feestgebaar,
Nooit

(1) Hercules de aangenome naam van Maximius, en
(2) Jupiter, die van Diocletiaan.

Nooit zal lafhartigheid mij doen den naam verzaken
Van hem, die mijne schuld op 't vloekhout heeft geboet:
'k Voel' voor mijn' Middelaar het hart in yver blaken;
Zo 'k sterv' om zijnen naam, dan sterve ik wel gemoed.
En zo, ô Helden! u uw' Godsdienst gaat ter harten,
Zo zondere elk zich af, die Christen wordt genoemd,
Dan zullen wij te zaam de wreedste rampen tarten
Waar toe wij worden op des Keizer's woord gedoemd.
Naauw' klonk deez taal in 't oor der dapp'ren Rijks-staffieren,
Of zesmaal duizend en zes honderd helden gaan
Uit Cæsar's leger om Vorst Jezus Kruisbanieren,
Met hun' Maurítius kloekmoedig voor te staan;
En, om de Afgoderij aan hun gezicht te ontrekken,
Verwijderen zij zich van 't Roomsche Krijgsheyr af,
Door 't zien dier gruw'len zelfs niet willend' 't oog bevlekken,
Terwijl hun Opperhoofd den Vorst dit antwoord gaf.
Roemruchte Maximijn, wiens glorierijke daaden
De schelle Faam trompet
Van waar de Dageraad bepaerelt bloem en bladen,
Tot daar in 't ruime wed
Van 't reutelende zout de glans der Zonnenstraalen
Voor het gezicht verdwijnt;
Laat Vorst op hem in gunst uw aanschijn nederdalen,
Die voor uw' troon verschijnt,
Om voor 't Thebaansche heyr deemoedig af te smeken,
Die dapp're Christenschaar',
Wier trouw, geducht Monarch, u dikwils is gebleken
In 't grootste Krijgsgevaar,

Dat gij het ſtraf bevel om voor de Goôn te knielen,
Die gij eerbiedig eert,
Dien eiſch, die als een zwaard ſneedt door hun eed'le zielen,
Genadiglijk afweert.
Verg, groote Maximijn, van hun geen dierbaar' eeden
Ter ſtaving van hun trouw
Voor Jovis feeſtoutaar. nooit zult gij hen zien treden
In 't Heidenſch' Kerkgebouw.
Zij willen plegtig bij 't Drie-eenig Wezen zweren,
Niet bij de ſtomme Goôn,
Den Keizer trouw te zijn: hem naaſt Jehova te eeren:
Te volgen zijn geboôn.
Mag ik thans voor mijn Volk en mij iets goeds verwagten
Van d'edelmoedigheid
Des Roomſchen Oppervorſt en hunne ſmart verzachten
Door een gewenſcht beſcheid?
Een, die den ſcepter zwaait, met purper is omhangen
En gouden kroonen torſt, dult zelden tegenſpraak,
Noch geeft zijn Heerſchzucht aan de Reden ligt gevangen,
Wanneer de Hoogmoed ſlegts zijn ziel verſtrekt ten baak'.
Dus ook Maximius, verr' van genaê te geven,
Volhardend' bij 't beſluit, ſchoot blixem uit het oog,
En zwoer bij God Jupijn te doen een' yder ſneven
Die voor zijn outers niet eerbiedig nederboog.
Fluks geeft hij 't wreed bevel (om 't Chriſten heyr te dwingen
Tot ſnoode Afgoderij) het ſcherpgewette zwaard
Zes hondert zeſtig man te doen door 't harte dringen;
Doch dood noch foltering maakt d'andere vervaard.

Dus

Dus hij ten twedenmaal den beul gebiedt den Tienden
Van het Thebaanſche heyr te ſlagten door het ſtaal;
Die, dagende hem voor den troon van den Alzienden,
Al juichend', voeren met de ziel naar 's Hemelszaal.
Het Legioen dus tot vijf duizend veertig zielen
En tienmaal tien en zes verminderd door dien moord,
Beſluitenze egter nooit voor valſche Goôn te knielen,
Gemoedigd door hun Hoofd, dus voerende het woord.
Roemruchte Helden en getrouwe Togtgenooten,
Die de eer der Majeſteit,
Wier glans het Wolkgeſpan houdt voor ons oog beſloten,
Hebt nevens mij verbreid;
Wier handen 't wierookvat nooit voor Afgoden zwaaiden,
Geen deel aan 't Offer naamt
Waar meê de Prieſterſchaar' de ſtomme Goden paaiden
Noch iets van hun beaamd',
Gij zaagt, hoe dat een hoop van ſnooden Wichelaaren
Verblindde 's Keizers hart
Ten koſten van het bloed van zo veel Chriſten ſchaaren,
Wier dood ons grieft en ſmart.
De Wreedaart nog veel meer in dolle drift ontſtoken,
Toen wij ſtandvaſtiglijk
Ontzeiden offergeur op 't brandoutaar te roken,
Zwoer bij de kroon van 't Rijk,
Een' ſtroom van Chriſten bloed te doen langs d'aarde vloeïen
En hunnen naam daar door
Uit het wijd uitgeſtrekt gebiedt zijn's troon te roeïen:
Waar op door 't Prieſt'renchoor

Een'

Een' lofzang hem ter eer' werdt juichend aangeheven
En 't graauw tot twaalefmaal
In blinden yver riep: dat alle Ketters sneven
Door 't scherpgewette staal!
'k Hoor' tegen 't glad pancier de legerbijl reeds klinken:
'k Zie 't schitterend helmet,
Daar op den adelaar van verr' in de oogen blinken:
Men steekt de Krijgstrompet.
Thans naakt het wigtig uur om glorierijk te sterven:
Geen vrees beknelle uw hart!
Een pijnlijk ogenblik zal ons het heil doen erven,
Wiens during d'Eeuwen tart.
'k Zie reeds een Eng'lendrom, al juichend nederdalen
Om uit het nietig vleisch
De ziel te voeren in de ruime gloriezaalen
Van 's Almagts Rijkspaleis:
'k Zie kroonen, die den glans des Diamants verdoven,
Om naa deez' harden strijd
Te drukken op ons hoofd in 't Opperhof der Hoven,
Wiens luister 't hart verblijdt.
Daar zal geen Aardstieran, van trotse heerschzucht dronken,
Ons aandoen zielsverdriet
Te vast is 's Hemelsdeur voor Wreedaarts toegeklonken
Door die 't Heel-al gebiedt.
Koomt, Helden! treedt met mij dan onze moordenaaren
Met blijdschap te gemoet,
Op dat wij t'eerder bij de zalige Eng'len schaaren
't Verlangen zien geboet.

Dit

Dit ſterven heet eerſt recht op 't bed van Eer te ſneven.
Deez dood wijſt ons het ſpoor
Om juichend' en met roem den heilweg op te ſtreven
Naar 't Opper-glorie-choor.
Laat thans geen yd'le vrees uw moedig hart verſchrikken!
Koomt. marren wij niet meer.
Vaartwel. 'k omhelze u naa een weinig ogenblikken
In Sion, 't Rijk van Eer.
Naauw hoorden zij 't vaarwel zijn' veegen mond ontſlippen,
Of yder boodt zijn' hals vrijwillig aan het zwaard,
Terwijl een zwaanenzang vloot vrolijk van hun lippen,
Ontroerend zelfs het hart der beulen, woeſt van aart.
Gewaande Alcides, juich met blinde Wichelaaren!
Laat d'outers van Jupijn
Naa d'Overwinning op d'onnoz'le Chriſten ſchaaren
Beſtrooid met bloemen zijn!
Uw vreugd zal haaſt in ramp, lafhartig Vorſt, verkeren,
Als d'Opper-majeſteit
U, voor haar' troon gedaagd, zal door den gloet verteren
Van wraak en grimmigheid.

HET GRAF VAN MAURITIUS TOT DE *BEDEVAART-REIZIGERS.*

Wat dolheid drijft u hier om 't koud gebeent' te ſtoren
Van Held Mauritius? wat ſmeekt gij voor zijn ziel!
Die hoort reeds 't blij gezang der zalige Eng'lenchooren,
En juicht om 't heilrijk lot, 't geen haar te beurte viel.
Wat bidt gij dat hij u ten voorſpraak wil verſtrekken!
Vergeving ſmeken voor uw ongerechtigheên!
Niets dan het Hemelſch kan zijn aandacht tot zich trekken:
Voor 't Aardſche blijft hij doof en hoort naar geen gebeên.

ANDERS.

Laat blinde drift en dwaaze wanbegrippen
Geen' Sterveling doen ſpoeden naar dit graf.
De beên, die aan Mauritius ontſlippen
Uit uwen mond, verſtrooit de wind als kaf.
Zijn ziel, gevoerd in de Opperhemel chooren,
Wijſt tot haar' God, die u alleen kan horen.

G A.

GALATÉ;

VISSCHERS-ZANG,

TER

GEBOORTE-VERJARINGE

VAN MIJNE MOEI,

MEJUFFROUW

ANNA MARGARETA VAN DE WEETERING,

WEDUWE VAN MIJNEN OOM

JOHANNES HALEWIJN.

De Dageraat, vercierd met paer'len en robijnen,
Begon nog naauwelijks aan d'Oosterkimm' te schijnen,
Of Celadon, een knaap, die 't Zeemans leven mint
En steeds in gulle vreugd zijn' grootsten wellust vindt,

Tradt op een hooge duin, van waar hij op zag komen
De gouden Zonnenkar uit Thetys zilv'ren ſtroomen.
Hier ſtreelde 't golvend nat, vol Scheepjes zijn gezicht:
't Verſchiet van Dorp en Steên, verguld door 't Zonnenlicht,
En 't nat bedaauwde land, door Titans glans en ſtraalen
Met paereltjes gehuld, deên 't ſcherpziend oog verdwalen;
Wat verder lokten uit zijn aandacht boſch en tuin,
Vallei en akkerland en 't groen bemoſchte duin:
Door 't aangenaam geluid der zwevende Orgelkeelen
Wierdt hij, als 't waar', vermaand een' blijden deun te ſpelen;
Dus trok hij uit zijn' zak het zevenvoudig riet,
Waar op hij dezen toon, al juichend', horen liet.

Staakt, Viſſcherknaapen, 't net op dezen dag te boeten;
Of in het zwalpend nat te treên met bloote voeten,
Om Schulpen of Garnaal te zuilen met het wand.
Meert d'ankers, ſtreikt het zeil en treedt geruſt aan land;
Maar brengt den beſten Viſch en ſchoonſte Zeegewaſſen
Van boord, door u gehaald uit Nereus zilv'ren plaſſen.
Deelt, wijl men 't jaargetij thans viert van Galaté
In Loenens breede buurt ook in deez vreugde meê.

Strandmeisjes, ſtaakt van daag het digte net te breïen:
Loopt met uw Minnaars in het duinzand ſpelemeïen:
Legt

Legt nu vrij 't Vifchhoek en de Lijnen aan een' kant:
Gaat, Maagdenrei, ten dans op 't gladgefleepe ftrand;
Zoekt horentjes, koraal en fchulpjes langs de banken:
Laat over 't fpart'lend zout uw aangenaame klanken
Heên rollen, nu men viert den dag, die Galaté
Voor Vier en Vijftig jaar het leven deelde meê.

Wil, grijze Zeemonarch, Neptunus, nu bedaren
Door uwen drietand 't woên der tuimelende baaren;
Tree op uw Stroomkarros, met paer'lemoer vercierd;
Bekrans uw hoofd met wier, nu men deez' feefttijd viert.
Laat Bruinvifch en Dolfijn op 't pekelveld thans fpart'len:
De Zee Najaden, blij, langs Catwijks oevers dart'len
En voeren 't hobb'lend Schip op deez gewenfchte ree,
Nu de Verjaardag weêr verfchijnt van Galaté.

Gij, Rhijnvorft, die u door Neptunus wrok zaagt fcheuren (*)
Van 't voorwerp uwer min, help mij nu vrolijk neuren:
Vergeet uw oude fmart, denk om geen zielsverdriet,
Zet u aan d'oevers neêr van dezen zilv'ren vliet.
Stroomnimphjes, gaat ten rei en ftrengelt om uw kruinen
Groen lifch en waterkers: laat over 't hoogft der duinen
Deez

(*) Zinfpeling op de Uitwatering, welke de Rhijn voormaals in Zee plagt te hebben.

Deez wenſchen ſchateren: deel, Hemel, deel ſteeds meê
Geluk en voorſpoed aan de braave Galaté.

Rolt, klanken, langs den Rhijn en Amſtel naar de ſtreeken
Van Gooiland: laat uw' galm heên klinken over beeken,
Rivier en poel en bron tot daar de Vechtſtroom vliet
Door 't vruchtb're Loenen langs een' zoom van bloeïend riet.
Deez dag voorſpelt veel heil, wijl 'k op mijn komſt zag wijken
Een blanke Meeuw, die hier op 't duin dacht neêr te ſtrijken.
ô Heuchelijke dag! keer dikwils weêr, breng meê
Steeds nieuwen zegen, als gij daagt, aan Galaté.

Laat, Goôn, de Zee veel eer in aangenaame Weiden
Verand'ren, 't ſchubbig Vee bewonen dorre heiden,
Den Rhijn verkeren in een' zilten Waterplas
En wortels ſchieten door den Eik op 't vloeïend glas,
Eer rouw en druk het hart van Galaté beknellen:
Eer ziekte en tegenſpoed deez braave Vrouw ooit quellen:
Verlengt haar Leven, deel haar namaals [dit's mijn beê]
In 't Elizéſche veld een eeuw'ge vreugde meê.

Hier eindde Celadon en Echo liet ſluks dringen
Den galm in Loenensbuurt van Catwijks groene klingen.

Den 5den van Herfſtmaand; 1770.

TER

TER

ZILVEREN BRUILOFTE

VAN DEN

HEERE

JAN FREDERIK SIBMACHER,

EN

MEJUFFROUWE

THEODORA DANIELA VAN WIJK.

Nu 'k aan den Ooster Hemeltrans
Opdagen zie met purpren glans
Dien blijden dag, die u voor vijf en twintig jaaren
Zag kluisteren in 't Echtgareel,
SIBMACHER en VAN WIJK, aan 't kabbelende Sparen,
Vereischt mijn plicht, dat 'k vrolijk speel'.

De Vriendschap zelve baant mij 't spoor,
Om bij der braaven Dicht'ren choor
Op 't zeldzaam zilv'ren Feest te voegen mijne klanken;
En u voor 't zalig lot en heil
Te helpen met gejuich het Eeuwig Wezen danken,
Wiens Goedheid kent noch merk noch peil.

Wierdt, FREDERIK, in Haarlems wal
Uw Echt gevierd met blij geschal;
Men hoort in d'Amstel stad met grooter vreugd thans klinken
Het vrolijk ïo door de lucht:
Uw heilstaat doet de zorg in haar spelonken zinken,
Om plaats te maken voor genucht.

De zuiv're Godsvrucht uwe baak,
De Deugd uw beste zielsvermaak,
Die altoos uwe treên, gelukkige Echtelingen,
Verzelden, openden tot loon
Van uwe braave zeên een bron van zegeningen;
De gulden Vreê vlocht u een kroon.

Gij zaagt wel 't allerjeugdigst groen,
Sints gij naar 't Echtoutaar ging spoên,
Reets vijf en twintig werf door 't guure weêr bezwijken;
Maar uwe welvaart nimmer door
Een treffend ongeval verminderen: de blijken
Geeft ons uw magtig Koopkantoor.

Doch

Doch 't geen met blijdschap allermeest,
Godvruchtig Paar, vervulde uw' geest,
En deedt uw dankbaarheid op Wierookwolken varen
Ter plaatse daar Jehova woont,
Was datge uw Trouwverbond [ô zalig Echtvergaren!]
Mogt met twee Telgen zien bekroond.

Mij dunkt het Vergenoegen doet
U storten eenen traanenvloed
Op 't zien van deezen twee beminnelijke Zoonen,
Die, u in aart en deugd gelijk,
Hun blijdschap met gejuich op deez' Gedenkdag tonen
Ten treffelijken liefdenblijk.

Deez dag verheft ten hoogsten trap
De vreugd der nyv're Koopmanschap;
Zij laat door 't blaauw gewelv haar vreugden toonen dringen,
De Godsdienst zelve stort een rij
Van dierb're beden uit voor u, haar Lievelingen,
En roept; lang leev' dit Paar aan 't IJ!

En gij; ô welvereende Twee!
Doet bij uw wensch en hartenbeê
Het reukwerk op 't outaar van Dankbaarheid thans roken:
Mijn Zangnimph, om uw heil verheugd,
Heeft ook in 't wierookvat haar' offergeur ontstoken
Tot eer en roem der Bron van vreugd.

Zij buigt eerbiedig zich ter neêr
Met u voor 's Hemels Opperheer
En dankt deez Heilzon, dat zij haar Genadenstraalen
Uit Salems eeuwig Vredenrijk
Een vierde van een Eeuw op u deedt nederdalen
Ten allergrootsten Goedheids blijk.

Zo mijn gebeden dringen door
Ten troon van God in 't Hemelchoor,
Zo vloeïe u altoos toe des Almagts dierb're zegen!
Zo moet de Zon van uw geluk
Nooit tanen; maar heur gloet verdrijven allerwegen
De nevelen van ramp en druk!

Dat

Dat ftaêg Galconda uit zijn' fchoot
Uw' fchat door 't eêlgefteent' vergroot'
En uit America de drijvende Kafteelen,
Ten nutte van uw Koopmanfchap,
U 't allerbeft van 't geen het voortbrengt, mededelen!
Zo klimt uw heil ten hoogften trap.

Dat Hij, die 't Hemelhof ter woon
Verkoor, aan u de gunft betoon',
Gelukkig Paar, om eens het gouden Feeft te vieren!
Zo treedt misfchien mijn Zangheldin,
Veel beter uitgedofcht, om uwe kruin te cieren
De bruiloftzaal dan juichend' in.

Dat, wen een doodelijke fchicht
Uitbluffchen zal uw Levenslicht,
U 't Opperwezen voere in 't rijk der Zaligheden,
Om in een beter Huwelijk,
't Geen 't wentelen des Tijds verduren zal, te treden
Bij 't Godgewijde Feeftmuzijk!

$17\frac{8}{19}70.$

KUNST-KROON

VOOR DEN ZEER VERNUFTIGEN

LANDMAN

GIJSBERT BLOKHUIZEN,

Uitmuntend Mechanicus en voornaam Mathematicus te Bunschoten.

Geleerde Landman, die uw' tijd,
Naa het bezorgen van Vrouw Pales gladde koejen,
Hebt aan Euterpe toegewijd,
Terwijlge uw grazig Vee in 't klaverveld hoort loeïen,
U groet mijn Zangeres op 't land;
Vergun, datze u een wijl koomt in uw' arbeid storen,
Daar zij, Blokhuizen, uw verstand
En geest en schranderheid de Waereld wil doen horen.
Blijft Sommerfeld (1) door Arnolds (2) naam
[Wiens schrander brein den loop der Starren wist te ontdekken]
Het voorwerp eeuwig van de Faam:
Zag men door beeldtenis zijn' roem den tijd ontrekken,

Zal

(1) Sommerfeld, Stad in Neder-Lusatien.

(2) Christoffel Arnolds, een Landman, beroemd door zijn waarnemingen nopens de Starrekunde. Zie over hem den Letter, Histori- Konst- en Boekbesch. Id. p. 351.

Zal in het Lotharingsch gebiedt
Vareigne's (3) groote naam op alle tongen zweven,
Zo lang 't de Zon uit 't Oosten ziet
In 't fijn Oranje kleedt naar 't Westen zich begeven.
Zag ook Bourgonje een's Landmans Zoon (4),
Gewend, als Herdersknaap, het wollig Vee te drijven,
Tot een' Hoogleeraar (schoone loon
Voor onvermoeide vlijt en schranderheid!) inlijven;
Dat vrij Italien, beroemd
Door groote mannen en zielstrelende Landouwen,
't Voor zich een eer en gunste noemt,
Dat Mecheryn (5) in haar mogt 's Levenslicht aanschouwen;
Een Jongeling, gewoon met ploeg
En spaê voor het gezin den soob'ren kost te winnen;
Maar 's avonds laat en 's morgens vroeg
Zijn snipperuuren wijde aan een der Zanggodinnen.

Laar

(3) Vareigne, die tot zijn 28ste jaar een Boer geweest is en agter den ploeg gegaan heeft, wierdt daarna te Luneville Proffes. in de Physica Experim. Idem p. 351, 352.

(4) Te weten, den Heer Du Val, die in zijn jeugd een Schaaphoeder was, en daarna ook te Luneville Proff. in de Geschiedenissen, Aardrijksbeschrijving en Oudheden geworden is. Idem p. 352-353.

(5) Dominicus Mecherino, meer bekend onder den naam van Beccafumo, was eerst Schaapherder en wierdt daarna een beroemd Schilder. Idem p. 353.

Laat Abwouts (6) buurt, zo lang men ziet
Verdelen yder jaar in maanden, dagen, uuren,
Haar' Dicht en Oudheid kenner niet
Vergeten; maar zijn' naam zelfs de Eeuwen doen verduren!
Laat Poot, d'onsterflijkheid gewijd,
Het voorwerp blijven van der Dicht'ren Lofgezangen:
Gij zult voor uwe moeite en vlijt,
BLOKHUIZEN, nevens hem den Lauwer-krans erlangen.
Bunschoten, wijk voor geen Gewest
Van 't magtig Lelyrijk, noch Italjaansche streeken!
Ontbreekt u wal en slot en vest,
Gij hebt BLOKHUIZEN daar het Nakroost van zal spreken:
Gij zijt Saturnus zein te sterk
En moogt met 't Duitsche Rijk en Lotharingen prijken
Op 's Landmans overkonstig werk,
Die geen' Pythagoras (7) in vinding hoeft te wijken.
Bunschoters! eert uw' Dorpgenoot:
Wilt voor 's Mans groote vlijt een prachtige eerzuil stigten,
Zo leeft hij eeuwen naa zijn dood;
Maar neen — hij 's reeds den tijd ontrokken door mijn dichten.

Wilt

(6) Abwout, niet verre van de Stad Delft gelegen, is de Geboorteplaats van den, in ons Land genoeg bekenden, Dichter H. K. Poot.

(7) Pythagoras wordt voor den Uitvinder der bekende Eigenschap van den rechthoekigen driehoek gehouden. Zie Cuypers Redenvoering over 't vermaak der Wiskunde. p. 11.

Wilt slegts in 't hart een dankoutaar
Voor hem oprigten en uw kinderen verkonden
Den Lof van dezen Konstenaar,
Zo roemen tot het eind des Tijds hem duizend monden.
En gij, BLOKHUIZEN, volg op 't spoor
Den grooten Archimeed langs steile wenteltrappen,
Dus nadert gij het Gloriechoor,
Waar gij Euclides ook vóór u zaagt henen stappen!
Zo blijft uw Dorp zijn' naam alleen
Verschuldigd aan uw brein en 't heeft u dank te weten;
Dat nooit, zo lang een Kunst-Meceen
Of Aristarchus leeft, Bunschoten wordt vergeten.
Zo zal men, zo lang Philomeel
Geacht wordt om haar' zang en liefelijke klanken:
Zo lang de hoog gekuifde Abeel
Een cieraad strekt van 't woud, u voor uw vlijt bedanken.
Dat eer de Snoek het zandig duin
Verkieze boven 't diep der kristallijnen beeken!
De snelle Haas de hooge kruin
Van een' veeljaargen Pijn of Eik voor laage streeken!
Dat men veel eer den Adelaar
Voor 't blaauwe Luchtgewelv ziet ruilen Nereus plassen
En Ceres gouden korenair
Op 't vlak der Zuider-Zee of harde rotsen wassen!

Een

Eer dat, geleerde Vriend, uw lust
Ooit word' verminderd tot de nutte wetenschappen!
Uw liefde en yvergloet gebluscht
In het beklimmen van het zespaar steile trappen (8)!
En eer uw onvermoeide vlijt
Verflaauwe in 't nagaan van Natuurs geheimenissen!
Zo zult gij, tot op 't laast de Tijd
Verkeert in d'Eeuwigheid, geen' roem noch glorie missen;

(8) De XII. boeken van Euclides.

OP

OP HET

ONTIJDIG AFSTERVEN

VAN EEN

SCHOONE.

Wie dit taf'reel ooit mag aanschouwen,
Leer, hoe een onstandvaste min
Kan de allergrootste rampen brouwen,
En nimmer, onbedacht van zin,
Een Schoonheid eerst met hoop te vleïen;
Daar na heur om den tuin te lei'en.

De zoete Cloris, schoon van leên,
Bemind van knaapen en van maagden;
Die om haar onbesproke zeên,
Waar 't dorp en schulprijk strand af waagden,
Den naam van Deugdzaam droeg en schoon
Eischt thans van mij een' droeven toon.

Zij, in het prilſte van haar Leven
Ten Echt door Mœris aangezogt,
Hadt hem reeds 't blijde woord gegeven;
Genoten 't zoet, dat Liefde ooit wrocht
In 't jeugdig hart van eensgezinden.
Helaas! hoe kan de Min ons blinden!

Haar hart, dien Viſſcher toegewijd
In 't opgaan van haar Lentendagen,
Ontzag voor hem geen moeite of vlijt:
Hij was haar luſt en welbehagen:
Zijn naam in 't hart dier maagd gegrift
Met eene diamanten ſtift.

Hoe vaak zag men haare teêre ving'ren
Een Haring vleet of 't Schelviſch wand
Voor haaren Minnaar zamen ſling'ren:
Hoe menigmaal haar ſchoone hand
Aan 't hoek ſlaan ſpringende Garnaalen.
Haar vlijt kon 't hartsgeſtel afmalen.

Hoe dikwils deedt een ſtorm haar ziel,
Als Mœris de ongeſtuime golven
Doorkliefde met zijn vlotte kiel,
In zorg en kommer zijn bedolven;
Doch, landde hij behouden aan,
Niets kon haar vreugd te boven gaan.

Maar, naauwelijks begon te ſchijnen
De Zonnenglans van haar geluk,
Of zij zag al het ſchoon verdwijnen;
Haar vreugd verwiſſelen in druk.
Trouwlooze Mœris, woeſt van zeden,
Verlaat deez Schoone buiten reden.

Geen tortel, van heur' gaê geſcheurd,
Zag men ooit grooter droefheid plegen,
Dan zoete Cloris, daar zij treurd'
En klaagde raad'loos allerwegen
Zijn ontrouw 't ſtrand en golvend nat,
Met traantjes uit haar oog beſpat.

Is dit voor het ſtandvaſtig minnen,
(Dus riepze) ontaarte, nu het loon,
Wel eer de boeïer van mijn zinnen,
Nu krenker mijn's verſtands! ô Goôn!
Doe 't wraakvuur op hem nederdalen;
Zijn valſchheid met de dood betalen!

Dan was 't weêr. neen; wilt liefſt het hart
Van dien trouwloozen dus beheren,
Dat hij tot ligting mijner ſmart
Zijn' eed mag ſtaven, wederkeren
Tot mij als Trekſter van zijn' zin.
Dus week de haat voor teedre min.

't Beſt zoudt gij, zoete Philomeelen,
Wier zachte treurgalm 't harte treft,
Haar' klaagtoon kunnen mededeelen.
Koomt, lieve Zangereſſen, heft
Eens aan in kreupelboſch en velden.
Watge al door Cloris hoorden melden.

Doch

Doch zingt ook, hoe haar zoete taal
Kon Mœris wreedheid niet bewegen,
Wiens hart in hardheid boven 't ſtaal
En 't vaſte marmer was geſtegen.
Zingt hoe zij een paar jaaren bragt
Steeds door in bittre jammerklagt.

Meldt, hoe hij Rozemond ging vrijen
En Cloris aandeedt hoon en ſpijt,
Tot Libitina (*), door haar lij'en
Bewogen, haar rukte uit den tijd,
Opdat zij, juichend', heên zou ſtreven
Daar d'eeuwig zaal'ge zielen zweven.

Vlugt, zoete Nachtegaalen, vlugt
Dit oord, naa gij haar min vermeldden.
Laat Kraay en Raaf door deze lucht,
De Nachtuil vliegen langs deez velden.
Het drietal Razernijen zij
En blijve Mœris altoos bij!

(*) De Dood.

Doch Cloris naam moet eeuwig blijven
Geprezen bij haar' Dorpgenoot;
Dus wil ik op haar' Grafzerk schrijven,
In spijt van d'oorzaak haarer Dood,
En, om hem slaêg zijn trouwloosheden
Te doen voor 't heilloos aanschijn treden;

„ Dit graf houdt in zich 't kil gebeent'
„ Van schoone Cloris opgesloten,
„ Wier dood het gansche Dorp beweent:
„ Zij eerst bemind daarna verstoten
„ Van Mœris, 't voorwerp van haar' zin,
„ Storf als een Mart'lares der min. "

Overleden den 28. September 1770.

GOED-

GOEDHART EN WEIMAN;

HERDERSKOUT

OVER

NEDERLANDS

RAMPEN EN ONHEILEN.

GOEDHART.

Wat doet, vriend Weiman, u in eenzaamheid dus treuren?
Zaagt gij den wreeden Dood Clorinde van u ſcheuren;
Of wierdt een van uw Krooſt ontzield door zijnen pijl,
Of miſtge een' trouwen Vriend? koom. Laten wij een wijl,
Op ginſchen heuveltop gezeten, zamen ſpreken;
Dat heuveltje daar wij zo vaak de Zon ontweken,

Wijl 't lom'rijk Eikenbosch haar' sterken gloet weerd' af:
Daar wij ook menigmaal, voor onzen herdersstaf
De Lier verruilend', zaam ons minnarijen zongen
En op het yv'rigst naar den Speel en Zang-prijs dongen.
Ontdek mij daar wat smart uw' boezem dus ontroert.

WEIMAN.

't Verlies van vrouw noch kroost noch vrienden mij vervoert
Tot droefheid, Goedhart; neen. 't zijn de algemeene rampen
En plaagen waar ons Land rondom meê heeft te kampen.
Wat kreeg het telkens niet nog onlangs stoot op stoot
Door Runderpest, verval der Nering, Waternood!
En wie, mijn Vriend, ziet nog het eind' van all' de elende,
Verspreid in dit gewest, waar men zich keere of wende?

GOEDHART.

Mij smert zo wel als u, buur Weiman, 's naasten leet.
Wiens hart zou zo versteend, wiens boezem zijn zo wreed,
Dat 't niet getroffen wierdt door all' de jammerklagten?
Waar is er zo ontaart, die om deez' straffen lachtten?

WEI-

WEIMAN.

Te recht noemt gij, mijn vriend het ſtraffen, waar de hand
Der Godheid, lang getergd, meê heeft bezogt dit Land,
En veelen nogtans zoudt gij ongevoelig vinden;
Ja weinigen, die met het onheil hunner vrinden,
Veel minder met het leet des naaſten zijn begaan.
Wie weet wat rampen nog ons Land te wachten ſtaan
Om de ongerechtigheid, door Neêrlands Volk bedreven!
Hoe klein is het getal van hun, die blijken geven,
Dat een oprecht berouw getroffen heeft hun hart!
Neen; liever blijft men in den Zondenſtrik verward.
Hoe yv'rig Vredemont zich onlangs nog liet horen
Ter giſping van de pracht, ſluit elk zijn hart en ooren
En ſchuift van zich de ſchuld dier zwaare ſtraf, verblind
Door hoogmoed, die hun ziel aan gouden ketens bindt.
Men hoort niet anders dan van vreugd rondom gewagen;
En ſpreekt men al eens van 's Lands onheil, ramp en plaagen,
Dan klaagt men voor dien tijd; maar 't kort geſproke woord
Wordt, wijl het geen vermaak behelſt, wel ras geſmoord

En in den poel van de vergetelheid begraven.
Doch treft een onheil eens, schoon maar gering, deez' slaaven
Der wellust, dan is hun de waereld haast te kleen.
Wou dit verstokte volk eens in ons stallen treên,
Die aan den zwarten Rouw thans strekken tot een woning,
Hoe kromp het hart hun dan in 't Lijf op die vertoning!

GOEDHART.

Mij koomt te binnen een gezang, door Melibé
Gemaakt, toen hem de Pest beroofde van zijn Vee.
'k Wil, zo het u behaagt, dit treurliedt eens doen horen.

WEIMAN.

Hef aan, mijn vriend; niets moet u in het zingen storen.

GOEDHART.

„ Mijn ruispijp, die met mij een dartel Liedt wel eer
„ Aanhefte, toen de Vreugd en Blijdschap hier nog woonden,
„ En milde zegen daalde op stal en velden neêr;
„ Toen voorspoed en geluk mijn handenwerk bekroonden,

„ Hef

„ Hef nu voor blij gezang met mij een' treurtoon aan,
„ Daar ik mijn ſtallen zie van 't eêlſte Vee ontblôten.
„ Ach! groote Godheid, wees met mijne ſmart begaan!
„ Wil mij niet glat en al van uwe gunſt verſtoten!
„ Onnooz'le Runderen, mijn luſt en vreugd voorheên!
„ Toen ik u weiden mogt langs friſſche waterſtroomen:
„ Toen ik u, dart'lend, zag door 't malſche klaver treên:
„ U leiden mogt in ſcha'uw van lommerrijke boomen,
„ Wanneer het Zonnenlicht ſcheen met te ſterk een' gloet:
„ Toen gij mijn emmeren van melk deedt overlopen
„ En room en kaas mij ſchonkt in ruimen overvloed;
„ Moeſt gij, onnozel Vee, mijn ſchuld zo duur bekopen!
„ Kon door uw droef gekerm en naare jammerklagt,
„ Waar meêge, al zuchtende, vervulde veld en ſtallen,
„ Niet worden 's Almagts toorn en grimmigheid verzacht!
„ Moeſtge alle door het zwaard des ſlaanden Engels vallen!
„ Ach mij! met u verloor ik al mijn hoop en ſchat.
„ Wat deedt mij 't ingebeeld geluk al winſten tellen;
„ Kaſteelen bouwen in de lucht en 't harte, prat
„ Op al zijn' rijkdom van een yd'le hoogmoed zwellen!

„ Was

„ Was Davids voorbeeld niet een lering voor mijn ziel
„ Om nederig ten troon des Almagts heên te ſtreven?
„ Ach! dat boetvaardigheid Jehova thans geviel!
„ 'k Zal, door berouw geraakt, mij tot zijn' troon begeven.
„ Hadd' ik mijn gangen eer gerigt op 't pad der Deugd!
„ Waar' 't hart van Gods geboôn zo verr' niet afgeweken!
„ Gijwaart miſſchien behoed, mijn Vee, mijn luſt, mijn vreugd!
„ En gij voor ramp bevrijd, ô Leeuwendaalſche ſtreeken!"
Hier ſtaakte Melibé zijn liedt en 'k zag hem treên
Gints in het woud, daar hij uitſtortte zijn gebeên.

WEIMAN.

Godvruchte Melibé! wilde elk uw voorbeeld volgen
En vallen God te voet, men zou, hoe zeer verbolgen
Zich d'Oppermajeſteit aan 't menſchdom nu vertoont,
Zien dat Barmhartigheid bij den Jehova woont.
Maar, wijl gij mij deez' zang hebt willen mededêlen,
Mijn vriend, zal ik u een', wien Stroomlief zat te ſpelen
Bij Clarus waterval op 't zevenmondig riet,
Doen horen. Welk een ramp, wat droevig zielverdriet,

Wat

Wat jammer en elend' hebb' ik van hem vernomen!
Van Landverwoestingen, door kracht der waterstroomen
Veroorzaakt, zong hij, gansch door droefheid overmand.

GOEDHART.

Ei meld mij recht, wat ramp weêr trof ons Vaderland.

WEIMAN.

Vriend Stroomlief, in de Zang en Speelkunst wel bedreven,
Heeft door zijn liedt aan mij deez schets er van gegeven.
„ 'kZing' geen verwoestingen, door 't Oorlogsvuur ontstaan,
„ Noch hoe de Paardenhoef des Landmans hoop verplette.
„ Neen; droever onheil bragt de schelle Faam mij aan:
„ Een smertelijker maar zij door het Land trompette;
„ Een tijding, die een beek van traanen perst uit 't oog
„ Des braaven Bataviers om 's Naasten rouw en smarten.
„ 'k Zing' hoe Rivier en Zee door fellen storm zeer hoog,
„ Ja verre boven 't peil en merk gezwollen, tartten
„ Den allerhoogsten dijk en steilsten vest en wal;
„ 't Geen yders hart door angst en kommer hielt benepen;
„ En dreigde menig oord met zijn gewissen val;
„ Ja, alles door 't geweld der golven meê te slepen.

„ Het

„ Het menſchelijk vernuft ſtont ſtil en wiſt geen' raad
„ Om langer te weêrſtaân de holle waterſtroomen.
„ Helpt Goôn! des Afgronds ſluis berſt open: 't water ſlaat
„ En dijk en dam omverr': niets kan zijn kracht betomen.
„ ô Aakelige nacht (*)! wat ramp hebt gij gebaard
„ Voor Huuſſen, Angeren, Renooy, het Graafſchap Buren,
„ De beide Betuwen, 't Ampt Beeſt en Tielerwaard,
„ d'Acquoi en Aſperen! hoe ſchudden Gorcoms muuren!
„ Hoe beefde Cuilenburg, toen de aangeſchonne Zee
„ Het water zes voet hoog deedt in haar wallen rijzen!
„ 't Verſtokſte hart ſmolt weg van bitter hartewee:
„ De traanen konden elks gemoedsgeſteldheid wijzen.
„ Wat aantal Dorpen deedt het bruiſſend pekelnat,
„ Hoe menig ſchoon gehugt in zijnen vloed verzinken!
„ Deez zag zijn Runderen en met haar al zijn' ſchat,
„ Een ander zijnen Vriend of Bloedverwant verdrinken.
„ De daken ſtrekten elk een ſchuilplaats voor 't gevaar.
„ Hier zag de man zijn gaê, de zoon zijn moeder drijven.

„ Geen

(*) Te weten; 's nachts tuſſen den 27. en 28. December 1769. brak de Rhijndijk ter breedte van 70. roeden door, tuſſen Huuſſen en Angeren in 't Kleefſche, naa het water 20. voeten boven het peil gezwollen was.

„ Geen tong is magtig uit te drukken al 't misbaar:
„ Geen zwaanenſchacht kan all' deelen de recht beſchrijven.
„ Een twede Zondvloed werdt bedreigd aan allen kant.
„ Zal 'k zingen, hoe daar 't Vee te voren plagt te grazen
„ En 't kouter even hadt doorſneden 't korenland,
„ Nu 't dart'lend Viſchje ſpeelt en holle golven razen?
„ Hoe menig Eikenboſch gerukt werdt uit den grond
„ En beemd en klaverveld en welige Landouwen
„ Met vlot en ſchip thans zijn bevracht? ô neen; ik vond
„ Noch eind' noch paal, zo 'k all' de elende zou beſchouwen.
„ Verkeer deez' druk in vreugd, ô Hemels Opperheer!
„ Wend verd're rampen af van Neêrlands vaſtigheden!
„ Zend op 't bezogte Volk uw heil en zegen neêr,
„ En wil, ô Goedheids Bron! verhôren hun gebeden!"
Wat dunkt u, Vriend, kan men wel aak'liger toneel,
Dan daar het water woedt, uitdenken? ach! hoe veel,
Hoe veel, die wel gegoed nog waren kort te voren
En ſchenen tot 't genot van vreugd alleen geboren,
Heeft deze doorbraak tot den bedelzak gebragt!
Wat wiſſelingen baart zomtijds niet eene nacht!

GOED-

GOEDHART.

Niets dan van onheil hoort men overal gewagen.
De Neringloosheid drukt ook veelen in deez dagen.
't Schijnt alle rampen, die men noemen kan, ons Land
Beschoren zijn en reeds toenemen hand voor hand.
Treedt men eens Stedewaart, men hoort er niet dan zuchten:
Men ziet de Welvaart ons van allen kant ontvlugten:
De Koopman klaagt: 't Gemeen, gedrukt door Hongersnood,
Staat, zo 't God niet verhoedt, aan alle elende bloot.

WEIMAN.

Gij klaagt van Werk'loosheid; doch wat kan 't klagen helpen,
Zo lang men ons ziet door 't Uitheemsch goed overstelpen?
Maar 't moet thans zijn in 't Britsche of Fransche Rijk gemaakt:
Geen Inlandsch werk nu meer den Batavieren smaakt,
En, Vriend, zo lang 't Uitheemsch hun oogen kan verblinden,
Zal niets, dan Werk'loosheid in Neêrland zijn te vinden.

Nadien Apollo in den Wester Oceaan
De dagtoorts hadt gebluscht en d'Avond 't floers verspreidde
Wierdt 't braave Vriendenpaar gedrongen heên te gaan:
Dus staakte Weiman het gesprek en Goedhart leidde
Den Grijsaart naar zijn stulp, daar zij nog van hun Vee
Een' vriendelijken kout elkand'ren deelden meê.

AAN

AAN DEN

HEERE

W. F. SIBMACHER.

ô Vlugge Faam! die nu de groene zoomen
Van 't geurig Ooſt; dan 't zoele Weſt aandoet,
Breng over 't vlak der zilv'ren waterſtroomen
Des grijzen Rhijn en breeden Amſtelvloed
Uit het Atheen van Bato's vrije ſtreeken
Aan mijn' Oreſt in Gysbrecht's ruimen wal
Den nagalm van de woorden, die wij ſpreken
De Broedermin, de Vriendſchap ten geval.

SIBMACHER! tot wien ik het hart voel branden
In reine liefde; een liefde als Euriaal
Voor Nizus voedde; een min wier ſterke banden
Trotſéren Nijd en Tijd en Vuur en Staal;

Een liefde, die de harten kon vereenen
Van Jonathan en Jesse's dapp'ren Zoon;
Een liefde, door wier glans het hart beschenen,
Den Sterv'ling 't naast doet komen aan de Goôn:
SIBMACHER! op wiens Vriendschap ik mag roemen;
Wiens braaven aart ik nooit volprijzen kan;
SIBMACHER! wien 'k tot 's Levens eind' zal noemen
Mijn' Theseus, mijn' Orest', mijn' Jonathan;
Schoon door Rivier en zilte Waterplassen,
Het zandig Duin en menig Dorp en Veld
Met bosschen, tot het Luchtgespan gewassen,
Een ruimte van veel uuren is gesteld,
Waardoor wij zijn te wreed van een gescheiden
Om eensgezind te zaam aan 't Scheeprijk IJ
Te zoeken 't pad, het geen ons op kan leiden
Naar 't Glorie-choor der eed'le Poëzij.
Schoon ons er is het middel door benomen
Der Vriendschaps vlam door ommegang te voên,
Kan al het vogt nogtans der kille stroomen,
Die, kabbelend, langs Rhijnlands boorden spoên,

Niet

Niet doven 't vuur, dat, in mijn hart ontſteken,
Den gloet trotſeert, dien eer met feeſtgebaar
De Maagdenrei in de Aventijnſche ſtreeken
Tot Veſta's eer hielt brandend' op 't outaar.
Geen ſchei-muur noch wijduitgeſtrekte velden
Zijn ooit in ſtaat de taal, die 't harte ſpreekt,
Te hind'ren door een zwaanenſchacht te melden,
Als mond'lings er 't vermogen toe ontbreekt.
Geen afzijn kan de denkingskracht beletten
Dat zij zich in 't voorledene verblijdt:
Gedachten zijn geen' paal of perk te zetten
Maar vliegen naar behagen wijd en zijd;
Dus kan mij ook het denkbeeld nog vermaken,
Hoe blij 'k met u, mijn Vriend, den tijd verſleet,
Daar wij het hart in liefde voelden blaken
Ten dienſt der Maagd (*), omgord door 't Starrenkleed.
Herdenk' ik hoege op 't trippelen der ſnaaren,
Op 't vlugſte door uw vingeren geroerd,
Nu tochten deedt opſteken dan bedaren,
Nu Vrede trof dan weder Oorlog voerd'

(*) De Dichtkunſt.

Of stelde op 't spoor van Israëls grooten Koning
Een Psalmgezang op 't speeltuig tot Gods lof,
Waar door de ziel wierdt wars van d'aardsche woning
En 't denkbeeld vloog door 't zalig Eng'lenhof:
Dan zweeft mijn geest nog op die nagedachten,
Nog wanend' aan te hooren uw muzijk,
Dan zweeft mijn geest, tot hem de denkings krachten
Begeven, nog door 't ruime Starrenrijk.
Zo ik mij uw gezelschap breng' te binnen,
Zo strelend, zoet, vol vreugd en nuttigheid,
't Verlevendigt de Vriendschap in mijn zinnen,
Zo plegtig aan elkand'ren toegezeid.
Hoe heugch'lijk is 't herdenken, toen ik zwaaide
Zo blij met u het zilv'ren wierookvat,
Daar twintigmaal en vijf de waereld draaide
Rondom de Zon, met stofgoud rijk bespat,
Sints 't vrolijk uur dat aan het kabb'lend' Sparen
Uw Ouders in Vrouw Juno's Tempelchoor
Voor 't outer van den Min geklonken waren
In 't Echtgareel, bestand all' Eeuwen door.

Doch

Doch breng' ik mij uw woorden in 't geheugen
Bij 't affcheid ter bedaring van 't gemoed,
Toen Vriendfchap zelv' met fmakelijke teugen
Ons drinken liet het purp'ren Druivenbloed,
Toen gijme bij het fluiten onzer handen
Zo plegtiglijk, mijn Vriend, hebt toegezegd
Ter naauwere vereeniging der banden,
Waar d'Eendracht zelv' den knoop van hadt gelegd,
Dat gij de fmart van 't afzijn zoudt verzachten
Door balfem van uw' werrekzaamen geeft;
Breng' ik mij dit, SIBMACHER, in gedachten,
Dan is mijn vreugd ten hoogften top geweeft,
Om in een' poel van droefheid neêr te zinken,
Wijl nooit mijn ziel deez Artfenij' ontving;
Nooit mijn gehoor den Nectardaauw mogt drinken,
Waar Phœbus meê befproeit uw oeffening.

Gaat u mijn rouw en droefheid dan ter harte,
Wij een'gen tijd aan d'eed'le Vriendfchap toe,
Slaa handen aan de Luit, zo word' de fmarte
Geheeld: de geeft als voren blij te moe.

'k Reikhals' reeds naar uw ſchoone Mengelzangen,
Zo vindingrijk, zo vol van zwier en kunſt:
Voldoe, mijn Vriend, hierin mijn zielsverlangen,
Zo hebb' ik ſtof te roemen op uw gunſt;
Ei! wil ſtaêg als Oreſt de Vriendſchap ſtijven;
Zo zal ik ſteeds uw' Pilades ook blijven.

DRUKFOUTEN EN MISSTELLINGEN.

Pag.	2. reg.	4.	*lees*	zijden
- - -	6. - -	2. - -		digtſte
- - -	12. - -	25. - -		aan wildzang
- - -	18. - -	5. - -		tochten
- - -	30. - -	4. - -		AAN DE
- - -	42. - -	16. - -		vergrootten
- - -	61. - -	3. - -		tochten
- - -	62. - -	6. - -		al kabbelend,
- - -	80. - -	19. - -		in reine
- - -	81. - -	6. - -		tochten
- - -	110. - -	12. - -		Die ſtrand
- - -	133. - -	24. - -		der Corcireërs
- - -	144. - -	22. - -		zielsverdrieť.

Mindere druk of ſpelfouten gelieve de Lezer gunſtiglijk inteſchikken.

BLADWIJZER

DER

GEDICHTEN.

BLADWIJZER.

137

